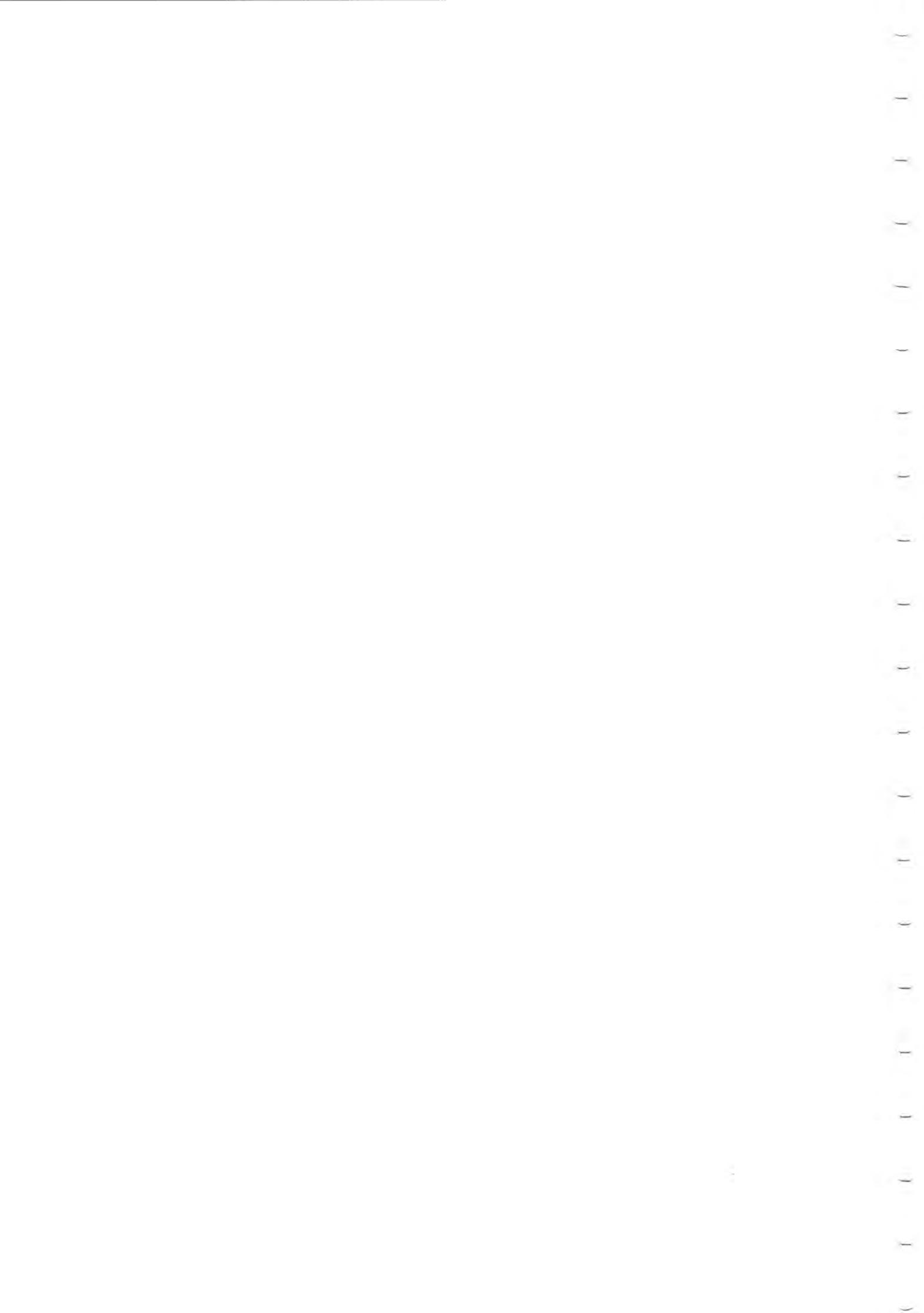

**RAZVOJNA BANKA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Finansijski izvještaji za godinu
koja je završila 31. decembra 2018.
i izvještaj nezavisnog revizora

Sadržaj**Stranica**

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2 – 6
Bilans uspjeha	7
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	8
Izvještaj o finansijskom položaju	9
Izvještaj o novčanim tokovima	10
Izvještaj o promjenama u kapitalu	11
Napomene uz finansijske izvještaje	12 – 79

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji daju objektivno i istinito prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultate njenog poslovanja i gotovinskog toka u skladu sa važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremu finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prepostavki i procjena, te pripremu finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je prepostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usaglašavanje Nadzornom odboru godišnji izvještaj Banke zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini Banke na usvajanje.

Finansijski izvještaji na stranama 7. do 79. su odobreni od strane Uprave za podnošenje Nadzornom odboru, 16. aprila 2019. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuje:

Za i u ime Uprave

Salko Selman
Predsjednik Uprave

RB FBiH
Sarajevo

Razvojna Banka FBiH
Igmanjska 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

16. april 2019. godine

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Razvojne Banke Federacije Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Razvojne Banke Federacije Bosne i Hercegovine ("Banka") koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2018. godine, bilans uspjeha, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama u kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za tada završenu godinu te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2018. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u našem izvještaju u odjeljku *Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje činjenica

Kao što je opisano u Napomeni 20. uz finansijske izvještaje, na dan 31. decembar 2018. godine, ukupna vrijednost sporova pokrenutih protiv Banke iznosi 2.685 hiljada KM. Od ukupnog iznosa, na radne sporove uposlenika protiv Banke odnosi se iznos od 2.283 hiljada KM, a na ostale sporove 402 hiljade KM. Uprava Banke smatra da nije moguće izvršiti procjenu ishoda preostalih sporova, te stoga nisu izvršene rezervacije na 31. decembar 2018. godine po ovom osnovu.

Naše mišljenje nije kvalifikovano vezano za ovu činjenicu.

Ključna revizijska pitanja

1. Umanjenje knjigovodstvene vrijednosti kredita i potraživanja

Ključno revizijsko pitane

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) izdao je MSFI 9 – "Finansijski instrumenti" koji danom stupanja na snagu 1. januara 2018. godine zamjenjuje "MRS 39 – Finansijski instrumenti".

Ključne promjene koje proizlaze iz usvajanja MSFI-ja 9 su da se kreditni gubici Banke sada temelje na očekivanim gubicima, a ne na modelu nastalog gubitka, te na promjeni klasifikacije i mjerjenja finansijske imovine i obaveza Banke, koji su detaljno opisani u Napomeni 2 uz finansijske izvještaje.

Na dan 31. decembar 2018. godine bruto krediti i potraživanja Banke iznose 234.483 hiljada KM a pripadajuća umanjenja vrijednosti iznose 36.357 hiljada KM. Politika umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja prikazana je u računovodstvenim politikama u Napomeni 2 (f) uz finansijske izvještaje.

Banka koristi značajne prosudbe koristeći subjektivne pretpostavke o tome kada i koje iznose treba evidentirati kao umanjenje vrijednosti zajmova, kao i procjenu iznosa umanjenja vrijednosti za kredite i potraživanja. Budući da krediti i potraživanja čine najveći dio imovine Banke, a zbog važnosti prosudbi korištenih u klasificiranju kredita i potraživanja u različitim fazama propisanim u MSFI-ju 9 i određivanju povezanih zahtjeva za umanjenje, ovo područje revizije smatra se ključnim revizijskim rizikom.

Ključna područja prosudbe uključuju:

- Tumačenje zahtjeva za utvrđivanje umanjenja vrijednosti primjenom MSFI-ja 9, što se odražava u modelu očekivanog kreditnog gubitka Banke.
- Identifikacija izloženosti sa značajnim pogoršanjem kreditne kvalitete.
- Pretpostavke korištene u modelu očekivanog kreditnog gubitka, kao što su finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i makroekonomski faktori u budućnosti (npr. stope nezaposlenosti, kamatne stope, rast bruto domaćeg proizvoda, cijene nekretnina).
- Potreba primjene dodatnih slojeva kako bi se odrazili trenutni ili budući vanjski faktori koji nisu prikladno obuhvaćeni očekivanim modelom kreditnog gubitka.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tijekom naše revizije

U pogledu klasifikacije i mjerjenja finansijske imovine i finansijskih obaveza, naši revizijski postupci sadržavali su slijedeće:

- Pročitali smo klasifikaciju i mjerjenje finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke na temelju MSFI-ja 9 i usporedili je sa zahtjevima MSFI-ja 9;
- Stekli smo razumijevanje i provjerili ocjenu poslovnog modela Banke i test ugovornih novčanih tokova, koji dovode do novčanih tokova koji predstavljaju „isključivo plaćanje glavnice i kamata“ [SPPI test]; i
- Provjerili smo prikladnost usklađenja početnih stanja.

U vezi metodologije umanjenja vrijednosti, naši revizijski postupci sadržavali su slijedeće:

- Pročitali smo politiku umanjenja vrijednosti Banke na temelju MSFI-ja 9 i usporedili je s zahtjevima MSFI-ja 9;
- Stekli smo razumijevanje ključnih kreditnih procesa Banke koji se sastoje u odobravanju i praćenju, te testirali operativnu efikasnost ključnih kontrola nad tim procesima;
- Procijenili smo dizajn i testirali operativnu efikasnost relevantnih kontrola nad:
 - a. Podacima koji se koriste za utvrđivanje umanjenja vrijednosti, uključujući transakcijske podatke zabilježene pri odobravanju kredita, tekuće interne procjene kreditne kvalitete, pohranu datuma i sučelja s očekivanim modelom kreditnog gubitka.
 - b. Modelom očekivanog kreditnog gubitka, uključujući izradu i odobravanje modela, stalno praćenje/validaciju, upravljanje modelom i matematičku tačnost.
- Za izloženosti za koje je utvrđeno da su pojedinačno umanjene, testirali smo uzorak kredita i potraživanja, te ispitali procjenu rukovodstva o budućim novčanim tokovima, procijenili njihovu opravdanost i provjerili rezultirajući izračun umanjenja; i
- Za umanjenja vrijednosti za izloženosti klasificirane kao Stage 1 i Stage 2, dobili smo razumijevanje metodologije umanjenja vrijednosti Banke, ocijenili razumnost pretpostavki i dostatnost podataka koje koristi uprava.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

1. Umanjenje knjigovodstvene vrijednosti kredita i potraživanja

Ključno revizijsko pitane	Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tijekom naše revizije
	<ul style="list-style-type: none">• Provjerili smo prikladnost utvrđivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i rezultirajuće osnove za razvrstavanje izloženosti u različite faze;• Za uzorak izloženosti, provjerili smo prikladnost klasifikacije po fazama Banke;• Provjerili smo i razumjeli ključne izvore podataka i prepostavke za podatke korištene u modelima očekivanog gubitka (ECL) koje Banka koristi za određivanje umanjenja vrijednosti;• Za prepostavke koje se odnose na budućnost, a koje je koristila uprava Banke u izračunima ECL-a, održali smo razgovore s upravom i potvrdili prepostavke koristeći javno dostupne informacije;• Za uzorak izloženosti, provjerili smo prikladnost utvrđivanja izloženosti u statusu neispunjavanja obaveza, uključujući razmatranje potraživanja i otplata u novčanim tokovima i rezultirajućih aritmetičkih izračuna;• Za vjerojatnost neplaćanja (PD) koja se koristi u izračunima ECL-a provjerili smo izračunavanje PD-a kroz ciklus (TTC) i provjerili prikladnost razvoja PD u određenom trenutku (PIT);• Provjerili smo izračun gubitka uslijed neispunjavanja obaveza (LGD) koji Banka koristi u izračunu ECL-a, uključujući prikladnost korištenja kolaterala i dobivene aritmetičke izračune;• Provjerili smo potpunost zajmova i potraživanja, vanbilansnih stavki i ostale finansijske imovine uključene u izračun ECL-a na dan 31. decembar 2018. godine; Razumjeli smo teoretsku ispravnost i testirali matematički integritet modela;• Za podatke iz vanjskih izvora, razumjeli smo proces odabira takvih podataka, njegovu važnost za Banku i kontrole i upravljanje nad tim podacima;• Tamo gdje je to bilo relevantno, koristili smo stručnjake za informacijski sistem da bismo stekli uvjerenje u integritet podataka;• Provjerili smo konzistentnost različitih ulaznih podataka i prepostavki koje je rukovodstvo Banke koristilo za utvrđivanje umanjenja vrijednosti; i• Provjerili smo prikladnost usklađenja početnih stanja. <p>Procijenili smo objave finansijskih izvještaja koje proizlaze iz usvajanja MSFI-ja 9 kako bismo utvrdili jesu li u skladu sa zahtjevima Standarda.</p> <p>Pogledajte računovodstvene politike, ključne računovodstvene procjene i prepostavke, objave kredita i potraživanja i upravljanje kreditnim rizikom u Napomenama 2., 3., 14. i 25. uz finansijske izvještaje.</p>

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostačni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrol relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenošći korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.

Odgovornost Revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Ocjenujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Deloitte d.o.o.

Sead Bahtanović, direktor i ovlašteni revizor

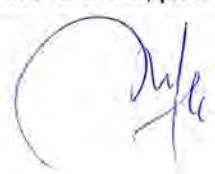
Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

16. april 2019. godine

Sabina Softić, partner i ovlašteni revizor

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Bilans uspjeha

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.963	8.528
Rashodi od kamata	5	(282)	(91)
Neto prihodi od kamata		8.681	8.437
Prihodi od naknada i provizija	6	1.629	1.665
Neto prihodi od naknada i provizija		1.629	1.665
Ostali operativni prihodi	7	300	231
Operativni prihodi		10.610	10.333
Troškovi zaposlenih	8	(5.733)	(5.719)
Amortizacija		(426)	(467)
Administrativni troškovi i ostali rashodi	9	(1.681)	(1.556)
Operativni troškovi		(7.840)	(7.742)
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezervisanja		2.770	2.591
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	10	(2.263)	(2.463)
Dobit prije poreza na dobit		507	128
Porez na dobit	2(e)	-	-
Neto dobit za godinu		507	128

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2018.	2017.
Neto dobit za godinu		507	128
<i>Ostala sveobuhvatna dobit za godinu</i>		-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		507	128

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Izvještaj o finansijskom položaju
 na dan 31. decembra 2018. godine
 (Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

	Napomene	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Imovina			
Gotovina i ekvivalenti gotovine	11	107.731	89.797
Obavezna rezerva kod Centralne banke	12	13.496	13.619
Dati krediti i potraživanja od banaka	13	-	-
Dati krediti i potraživanja od komitenata	14	198.126	194.889
Ostala imovina	15	1.198	528
Nekretnine i oprema	16	4.319	4.619
Nematerijalna imovina	17	168	145
Ukupna imovina		325.038	303.597
Obaveze			
Tekući računi i depoziti komitenata	18	142.116	116.783
Obaveze po kreditima	19	1.866	2.282
Rezervisanja	20	3.115	1.070
Ostale obaveze	21	9.029	7.418
Ukupne obaveze		156.126	127.553
Kapital			
Vlasnički kapital	22	163.615	163.615
Zadržana dobit		(2.760)	4.372
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke		8.057	8.057
Ukupni kapital		168.912	176.044
Ukupno obaveze i kapital		325.038	303.597

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Izvještaj o novčanim tokovima
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
 (Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

	2018.	2017.
Poslovne aktivnosti		
Dobit za godinu	507	128
Usklađenja:		
Amortizacija	426	467
Umanjenje vrijednosti i rezervacije, neto	2.263	2.463
Neto kamatni prihod	<u>(8.681)</u>	<u>(8.437)</u>
	<u>(5.485)</u>	<u>(5.379)</u>
Promjene na:		
Neto smanjenje / (povećanje) obavezne rezerve kod Centralne banke	123	(4.576)
Neto povećanje datih kredita i potraživanja	(9.298)	(14.638)
Neto (povećanje) / smanjenje na ostaloj aktivi	(477)	227
Neto smanjenje na tekućim računima i depozitima komitenata	25.333	26.346
Neto smanjenje ostalih obaveza	<u>(118)</u>	<u>(9.833)</u>
	<u>10.078</u>	<u>(7.853)</u>
Primljene kamate	8.714	8.867
Plaćene kamate	<u>(282)</u>	<u>(91)</u>
Neto novac ostvaren u poslovnim aktivnostima	<u>18.510</u>	<u>923</u>
Investicijske aktivnosti		
Nabavka nekretnina i opreme	(50)	(205)
Nabavka nematerijalne imovine	<u>(105)</u>	<u>(6)</u>
Neto novac korišten u investicijskim aktivnostima	<u>(155)</u>	<u>(211)</u>
Finansijske aktivnosti		
Opplate obaveza po uzetim kreditima	<u>(416)</u>	<u>(753)</u>
Neto novac korišten u finansijskim aktivnostima	<u>(416)</u>	<u>(753)</u>
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenta	<u>17.934</u>	<u>(41)</u>
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	<u>89.797</u>	<u>89.838</u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	<u>107.731</u>	<u>89.797</u>

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Izvještaj o promjenama na kapitalu

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

	Vlasnički kapital	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2017.	163.615	8.057	4.244	175.916
Neto dobit za godinu	-	-	128	128
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>128</i>	<i>128</i>
Stanje na dan 31. decembra 2017.	163.615	8.057	4.372	176.044
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	-	-	(7.639)	(7.639)
Neto dobit za godinu	-	-	507	507
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>507</i>	<i>507</i>
Stanje na dan 31. decembra 2018.	163.615	8.057	(2.760)	168.912

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

1. OPĆI PODACI

Historija i osnivanje

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine („Banka“) osnovana je Zakonom o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 37/08). Sjedište Banke je u ulici Igmanska 1, Sarajevo. Banka je u 100%-om vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine.

U skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci i Statutom Banke, tijela Banke su: Skupština (koju čini Vlada Federacije Bosne i Hercegovine), Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za reviziju.

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka je imala organizacione dijelove u Mostaru, Bihaću, Zenici, Orašju, Tuzli i Livnu.

Osnovna djelatnost Banke

Ciljevi Banke su poticanje razvoja privrede i ukupnog društvenog razvoja, te poticanje održivog povratka na područje Federacije Bosne i Hercegovine, a odnose se na finansijske i opšte društvene ciljeve definisane Zakonom o Razvojnoj banci.

Osnovna djelatnost Banke je odobravanja kredita i garancija korisnicima direktno ili putem banaka, a u svrhu razvoja domaće privrede, regionalnog razvoja i povećanja zaposlenosti. Kreditne poslove Banka obavlja u svoje ime i za svoj račun (iz kapitala, prikupljenih depozita i uzetih kredita), kao i u ime i za račun Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, u čije ime upravlja domaćim i stranim sredstvima namijenjenim razvojnim projektima, te primanje novčanih depozita i uzimanje kredita, u funkciji finansiranja razvojnih projekata.

Upopravna tijela Banke

Nadzorni odbor:

Igor Živko	Predsjednik
Božo Vukoja	Član
Zvonko Landeka	Član
Asim Omanić	Član
Amir Avdić	Član
Edin Bandić	Član
Dino Hadžalić	v.d. Član

Uprava:

Salko Selman	Predsjednik Uprave
Marijan Oršolić	Dopredsjednik Uprave
Senija Bubić	v.d. Izvršni direktor za podršku poslovanju (od 26. februara 2018. godine)
Mersiha Slipičević	v.d. Izvršni direktor za upravljanje rizicima (od 26. februara 2018. godine)
Dalibor Milinković	v.d. Izvršni direktor za projekte i razvoj (od 26. februara 2018. godine)

Odbor za reviziju:

Drago Novaković	Predsjednik
Fatima Obhođaš	Zamjenik predsjednika
Haladin Salihović	Član
Dželmina Huremović	Član
Suada Isaković	Član

Odboru za reviziju je istekao mandat 4. decembra 2018. godine.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Nadzorni odbor kao kontrolno tijelo ima važnu ulogu u nadziranju poslovanja Banke i zastupanju interesa vlasnika te zajedno sa članovima Uprave Banke odgovoran je za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim odredbama.

Skupština Banke

U aprilu 2018. godine Skupština Banke je donijela Odluku o utvrđivanju visine ostvarene dobiti Banke za 2016. godinu i Odluku o usvajanju Plana i programa poslovanja Banke za 2017. godinu.

Skupština Banke je na sjednici održanoj u julu 2018. godine usvojila Izvještaj o poslovanju Razvojne banke FBiH sa finansijskim izvještajima, izvještajem interne i eksterne revizije, izvještajem o radu Nadzornog odbora i Odbora za reviziju za 2017. godinu. Na istoj sjednici Skupština banke je donijela Odluku o visini i rasporedu ostvarene dobiti za 2017. godinu, kao i Odluku o usvajanju Plana i programa poslovanja Banke za 2018. godinu.

Nadzorni odbor

Prema Zakonu o Razvojnoj banci FBiH, Nadzorni odbor Banke sačinjavaju predsjednik i šest članova koje imenuje i razrješava Skupština. Prethodno navedeno je također definisano Statutom Razvojne banke FBiH i usvojenim Pravilnikom o radu Nadzornog odbora Razvojne banke FBiH (februar 2010. godine).

U aprilu 2018. godine imenovan je sedmi član Nadzornog odbora od strane Skupštine Banke, te nadalje Nadzorni odbor radi u punom sastavu od ukupno sedam članova (uključujući i Predsjednika), što je u skladu sa spomenutim Zakonom, Statutom i usvojenim Pravilnikom.

U maju 2018. godine Nadzorni odbor je usvojio Finansijski izvještaj Razvojne banke FBiH i Izvještaj nezavisnog revizora za 2017. godinu, kao i Izvještaj o poslovanju za prvi kvartal 2018. godine. Na isti datum usvojen je novi Pravilnik o radu sa Unutrašnjom organizacijom i organizacionom shemom i Sistematizacijom poslova i radnih mesta Razvojne banke FBiH.

Uprava Banke

Prema Zakonu o Razvojnoj banci FBiH i Statutom Banke, Upravu Banke sačinjavaju predsjednik, dopredsjednik Uprave i izvršni direktori koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor.

Prema organizacionoj shemi koja je usvojena 2018. godine, Upravu Banke čine: predsjednik, dopredsjednik, i funkcije tri izvršna direktora i to: izvršni direktor za podršku poslovanju, izvršni direktor za upravljanje rizicima i izvršni direktor za projekte i razvoj.

Sekretar Banke

Banka od 23. septembra 2017. godine nema imenovanog Sekretara Banke.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave na dan 16. aprila 2019. godine za podnošenje Nadzornom odboru na usvajanje.

a) Vremenska neograničenost poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Banka biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

b) Osnove mjerena

Ovi finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu historijskog ili amortizacijskog troška.

c) Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Ovi finansijski izvještaji su prezentovani u Konvertibilnim Markama („KM“), koje predstavljaju funkcionalnu valutu Banke.

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“ ili „CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „valutnog odbora“ prema kojem je KM vezana za EUR u odnosu 1: 1,95583 koji je korišten kroz 2017. i 2018. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

d) Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu računovodstvenih politika i objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene te eventualno budućim periodima ako utiču i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosudbama u primjeni računovodstvenih politika, koje imaju najznačajniji uticaj na iznose objavljene u ovim finansijskim izvještajima objavljene su u Napomeni 3.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

a) Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Dobici i gubici po osnovu kursnih razlika koji nastaju prilikom izmirenja tih transakcija i po osnovi svođenja monetarne imovine i obaveza denominiranih u stranim valutama po kursu na kraju godine priznaju se u bilansu uspjeha.

b) Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha za obračunsko razdoblje na koje se odnose metodom efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontira procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine ili obaveza kroz očekivano trajanje finansijskog instrumenta (ili ako je prikladno kraće razdoblje) do njegove knjigovodstvene vrijednosti. Pri kalkulaciji efektivne kamatne stope Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Kalkulacija efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene transakcijske troškove, naknade i poene, koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju sve troškove koji nastaju direktno u vezi s izdavanjem ili sticanjem finansijske imovine ili finansijskih obaveza.

Prihodi i rashodi od kamata priznati u bilansu uspjeha uključuju kamatu na finansijsku imovinu i finansijske obaveze koje se mjere po amortizacijskom trošku izračunatom metodom efektivne kamatne stope.

c) Prihodi i rashodi od provizija i naknada

Prihodi i rashodi od provizija i naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu i finansijske obaveze uključuju se u kalkulaciju efektivne kamatne stope.

Ostali prihodi i rashodi od provizija i naknada uključuju uglavnom naknade po komisionim poslovima, izdavanje garancija i akreditiva i naknade po ostalim uslugama, i priznaju se u bilansu uspjeha po pružanju pojedine usluge.

d) Plaćanja temeljem operativnog najma

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se u bilansu uspjeha linearном metodom tokom trajanja najma.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

e) Porez na dobit

U skladu sa Zakonom o Razvojnoj banci FBiH, član 32. („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 37/08), Banka je oslobođena plaćanja poreza na dobit.

f) Finansijski instrumenti

Priznavanje

Finansijske instrumente čine finansijska imovina i finansijske obaveze. Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Banka postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijski instrument.

Finansijski instrumenti se početno priznaju po njihovoј fer vrijednosti. Transakcijski troškovi koji su direktno pripisivi sticanju finansijske imovine, odnosno nastanku finansijske obaveze (izuzev finansijske imovine i finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha), dodaju se, odnosno oduzimaju, od fer vrijednosti imovine odnosno finansijskih obaveza pri početnom priznavanju.

Klasifikacija i mjerjenje

Banka klasificuje svoju finansijsku imovinu u sljedeće kategorije: gotovina i ekvivalenti gotovine i obavezna rezerva kod CBBiH, dati krediti i ostala potraživanja. Finansijske obaveze Banka klasificira u sljedeće kategorije: neopozivo odobreni krediti, ugovoreni neiskorišteni krediti, izdane garancije i primljeni krediti.

Finansijska imovina te ostale finansijske obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti.

Nakon početnog priznavanja, krediti i potraživanja, te ostale finansijske obaveze se vrednuju po trošku amortizacije koristeći metodu efektivne kamatne stope, ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI), ili po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

MSFI 9

Finansijski instrumenti - klasifikacija	Kategorija mjerjenja
Gotovina i ekvivalenti gotovine	Amortizovani trošak
Obavezna rezerva kod CBBiH	Amortizovani trošak
Zajmovi i potraživanja od banaka	Amortizovani trošak
Zajmovi i potraživanja od komitenata	FVPL – fer vrijednost kroz bilans uspjeha
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	FVOCI – fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Ostala finansijska imovina	Amortizovani trošak
Ostale finansijske obaveze	Amortizovani trošak

Prestanak priznavanja

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Postoji određen nematerijalno značajan uticaj na Banku po osnovu usvajanja novih odredbi.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

f) Finansijski instrumenti (nastavak)

Prestanak priznavanja (nastavak)

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova od finansijskog instrumenta ili kada prenese prava na primitak novčanih tokova ili preuzme obavezu da plati primljene novčane tokove trećoj strani putem ugovora o "prenosu prava", ili (i) kada prenese sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad imovinom na drugi poslovni subjekt ili (ii) kada nisu preneseni niti zadržani svi značajni rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenesena kontrola nad imovinom.

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Banka će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se naknadno mjeri po amortiziranom trošku.

Model očekivanog kreditnog gubitka (engl. Expected Credit Loss – ECL) primjenjuje se na dužničke instrumente (kao što su bankarski depoziti, krediti, vrijednosni papiri) evidentirane po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti, ugovorna imovina i kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama koji se ne procjenjuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Umanjenja vrijednosti za pojedinačne rizike ili rezervisanja za rizik portfolija moraju biti procijenjena za klijente iz svih segmenata i sve navedene vrste izloženosti moraju se uzeti u obzir.

Osnovni princip Modela očekivanog kreditnog gubitka je odražavanje pogoršanja ili poboljšanja kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta.

MSFI 9 model očekivanog kreditnog gubitka uključuje tri faze, odnosno tri nivoa kreditnog rizika, pri čemu se finansijska imovina kreće kroz faze kako se mijenja njena kreditna kvaliteta.

	Faza 1 Zdrav portfolio	Faza 2 Značajno povećanje kreditnog rizika	Faza 3 Problematičan portfolio
Očekivani gubitak	U periodu od 12 mjeseci	U cijelom periodu trajanja kredita	U cijelom periodu trajanja kredita
Kriterij za grupisanje i određivanje nivoa rizika	Kašnjenje \leq 30 dana po MSFI brojaču FBA klasifikacija \leq B5% Klijent nije u statusu neizmirivanja obaveza po bilo kojem osnovu	Kašnjenje \geq 31 dan \leq 90 dana po MSFI brojaču FBA klasifikacija $>$ B5% Pogoršanje položaja klijenta Klijent nije u statusu neizmirivanja obaveza po bilo kojem osnovu	Kašnjenje $>$ 90 dana po MSFI brojaču odnosno, Klijent je u statusu neizmirivanja obaveza po bilo kom osnovu

Umanjenje vrijednosti se provodi primjenom Interne metodologije umanjenja vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine u skladu sa MSFI 9 (u nastavku Metodologija).

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

f) Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Iznos očekivanog kreditnog gubitka koji se priznaje, zavisi od stepena kreditnog pogoršanja od inicijalnog priznanja instrumenta.

Postoje dvije osnove za izračunavanje:

- 12-mjesečni ECL, koji se primjenjuje na grupnoj osnovi u Fazi 1, i odnosi na sve stavke sve dok nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta
- ECL u toku čitavog vijeka trajanja, koji se primjenjuje na grupnoj osnovi u Fazi 2, i na individualnoj osnovi u Fazi 3, onda kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Banka za svaki izvještajni period, odnosno na kraju svakog mjeseca, procjenjuje da li je došlo do značajne promjene (povećanja ili smanjenja) kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je kreditno obezvrjeđenje svakog finansijskog instrumenta identificirano za svaki portfolio koji je predmet procjenjivanja, kako bi se odredilo da li se primjenjuje obračun umanjenja vrijednosti (obezvrjeđenja) na 12-mjesečnoj osnovi ili u toku čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Također, istovremeno se procjenjuje i način obračuna prihoda od kamate, koji zavisi od nivoa kreditnog rizika u kom se finansijski instrument nalazi.

Za kredite svrstane u Faze 1 i 2 kamata se obračunava na bruto knjigovodstvenu vrijednost, dok se u Fazi 3 (status neizmirenja obaveza po bilo kom osnovu) kamata obračunava vanbilansno i priznaje u prihod tek po izvršenoj naplati.

Umanjenje vrijednosti provodi se mjesечно, tokom obračunskih perioda i krajem godine na datum bilansa, a efekti umanjenja vrijednosti iskazuju se po svakom plasmanu pojedinačno u izvještaju o finansijskom položaju i bilansu uspjeha.

Banka također računa i rezervacije u skladu sa relevantnim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija" ili "FBA"). Relevantni plasmani klasificiraju se u odgovarajuće skupine za potrebe Agencije u skladu s navedenim propisima ovisno o danima kašnjenja, finansijskom položaju dužnika i instrumentima osiguranja te rezervišu u skladu sa propisanim postocima rezervisanja. Opšta rezervacija se u skladu sa ovim propisima također obračunava po stopi od 2% na sve izloženosti koje nisu posebno umanjene.

Rezervisanja izračunata na način opisan u prethodnom paragrafu ("FBA rezerve") nisu priznata u ovim finansijskim izvještajima Banke. Ukoliko je umanjenje vrijednosti za potencijalne gubitke izračunato u skladu s propisima Agencije veće od umanjenja vrijednosti izračunatog u skladu sa zahtjevima MSFI-a, navedena razlika prikazuje se kao usklada kod izračuna adekvatnosti kapitala.

Princip mjerena fer vrijednosti

Specifični finansijski instrumenti

Gotovina i ekvivalenti gotovine

Za potrebe izvještaja o novčanom toku, gotovina i ekvivalenti gotovine uključuju novac, žiro račun kod Centralne banke i tekuće račune kod drugih banaka.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Princip mjerena fer vrijednosti (nastavak)

Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Gotovina i ekvivalenti gotovine (nastavak)

Gotovina i ekvivalenti gotovine isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Obavezna rezerva kod Centralne banke

Sredstva obavezne rezerve kod Centralne banke klasifikovana su kao dati krediti i potraživanja i vrednuju se po amortizacijskom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja od banaka i komitenata iskazuju se naknadno po amortizacijskom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadivi iznosi.

Uzeti krediti

Uzeti krediti na koje se plaća kamata klasifikuju se kao ostale finansijske obaveze i inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortizacijskom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospijeću priznaje se u bilansu uspjeha tokom perioda trajanja kredita metodom efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti komitenata

Tekući računi i depoziti klasifikovani su kao ostale obaveze i početno se vrednuju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po njihovom amortizacijskom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

g) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema vrednuju se po trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Trošak nabavke uključuje sve troškove koji su direktno vezani za nabavku imovine. Naknadni troškovi se uključuju u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se priznaju kao posebna imovina, samo u onim slučajevima kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od te imovine i ako se njezina vrijednost može pouzdano utvrditi. Troškovi popravaka i tekućeg održavanja terete bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Amortizacija se obračunava na sve nekretnine i opremu, osim zemljišta i imovine u pripremi, prema linearnoj metodi kako bi se otpisao trošak nabavke imovine kroz njezin procijenjeni vijek trajanja. Koriste se sljedeće stope amortizacije:

Gradjevinski objekti	3%
Namještaj i oprema:	
- Namještaj i ostala uredska oprema	20%-33,33%
- Mobiteli	50%
Vozila	20%
Ulaganja u tuđu imovinu	20%

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

g) Nekretnine i oprema (nastavak)

Metoda amortizacije i procijenjeni vijek trajanja pregledavaju se i po potrebi usklađuju na svaki datum izvještavanja.

Dobici i gubici po osnovu rashodovanja sredstava utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i neto knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda ili rashoda iz poslovanja.

h) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su izravno vezani za nabavu imovine.

Amortizacija se obračunava na svu imovinu, osim imovine u pripremi, prema linearnoj metodi kako bi se otpisao trošak nabavke imovine kroz njezin procijenjeni vijek trajanja. Sljedeće stope amortizacije se koriste:

Softver	20%
---------	-----

Metoda amortizacije, procijenjeni vijek trajanja i ostatak vrijednosti pregledavaju se i po potrebi usklađuju na svaki datum izvještavanja.

i) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Neto knjigovodstvena vrijednost nefinansijske imovine Banke provjerava se sa datumom izvještavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikacije umanjenja vrijednosti imovine. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Gubitak uslijed umanjenja vrijednosti priznaje se u svim slučajevima kada je neto knjigovodstvena vrijednost imovine veća od nadoknadivog iznosa. Gubitak uslijed umanjenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

Nadoknadiva vrijednost ostale imovine je vrijednost veća od njezine vrijednosti u upotrebi i njezine fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje. U procjenjivanju vrijednosti u upotrebi, sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova izračunava se upotrebom diskontne stope prije oporezivanja koja reflektira procjenu vremenske vrijednosti novca na tržištu i rizik specifičan za tu imovinu. Za imovinu koja ne generira uglavnom nezavisne novčane tokove, njezina nadoknadiva vrijednost se određuje zajedno sa imovinom koja generira novčane tokove, a uz koju se ta imovina vezuje.

Gubitak od umanjenja vrijednosti se smanjuje ukoliko je došlo do promjene u procjeni korištenoj za utvrđivanje nadoknadive vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se smanjuje najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena, uzimajući u obzir amortizaciju, da nije došlo do umanjenja vrijednosti.

j) Primanja zaposlenih

Kratkoročna primanja zaposlenih

Za račun zaposlenika, Banka uplačuje penzionalo i zdravstveno osiguranje koje se obračunava na bruto plate, kao i pripadajuće poreze po ovom osnovu za koje je osnovica neto plaća. Ovi se doprinosi uplačuju na račun relevantnih državnih fondova prema važećoj zakonskoj regulativi i propisima, tokom cijele godine. Naknada za topli obrok i transport kao i regres za godišnji odmor se obračunavaju i plaćaju u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom i internim aktima Banke. Ovi se troškovi priznaju u bilansu uspjeha u razdoblju u kojem su nastali troškovi zaposlenih.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

j) Primanja zaposlenih (nastavak)

Kratkoročna primanja zaposlenih (nastavak)

Obaveze za doprinose za penzije fondove s propisanim iznosom doprinosu priznaju se kao trošak u bilansu uspjeha razdoblja u kojem su nastali.

Dugoročna primanja zaposlenih: otpremnine za penzije

U skladu sa lokalnim propisima i internim aktima, Banka prilikom odlaska u penziju uposlenika isplaćuje otpremnine u visini od minimalno šest puta zaposlenika isplaćenih u mjesecu koji prethodi ili šest prosječnih plata u Federaciji BiH za mjesec koji prethodi, u zavisnosti šta više odgovara zaposleniku.

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovane kreditne jedinice. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, i svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći diskontnu stopu koja odgovara kamatnoj stopi državnih obveznica.

k) Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervisanja se priznaju ukoliko Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu proizašlu iz prošlih događaja za čije se podmirenje očekuje da će Banci stvoriti odliv resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi, a moguće je napraviti pouzdanu procjenu iznosa obaveze ili u slučaju zakonske obaveze formiranja rezervisanja za neidentifikovano umanjenje vrijednosti vanbilansnih kreditnih izloženosti.

Rezervisanja za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji Uprava smatra dovoljnim za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava utvrđuje dostaost rezervacija na temelju uvida u pojedinačne stavke, tekuće ekonomske uslove, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija, kao i druge relevantne činjenice.

Rezervisanja treba iskorištavati samo za izdatke za koje je rezervisanje izvorno priznato. Ako više nije vjerovatno da će podmirivanje obaveza zahtijevati odliv resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi, rezervisanje se otpušta.

l) Vlasnički kapital

Vlasnički kapital se sastoji od jednog vlasničkog udjela Federacije Bosne i Hercegovine.

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti

Rezerva za kreditne gubitke formirana iz dobiti predstavlja višak rezervacija za umanjenje vrijednosti izračunate u skladu s propisima Agencije u odnosu na rezervacije za umanjenje vrijednosti izračunate prema zahtjevima MSFI. Rezerva je objavljena direktno u kapitalu (kao rezerva koju nije moguće rasporediti) i do 2012. godine povećanje je bilo pokriveno prijenosom iz zadržane dobiti, nakon odobrenja dioničara.

Prije 2012. godine, potreba za prijenos iz zadržane dobiti u predviđene rezerve u sklopu kapitala (regulatorne rezerve za kreditne gubitke) je izračunata za cijeli kreditni portfolio na neto osnovi, pri čemu su se uzimala u obzir oba slučaja, slučaj gdje je primjena propisa Agencije rezultirala većim rezervacijama kao i slučaj gdje je primjena propisa Agencije rezultirala manjim rezervacijama u odnosu na MSFI rezerve.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

i) Vlasnički kapital (nastavak)

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti

Od 2012. godine, banke su bile obavezne da izračunaju iznos regulatornih rezervi za kreditne gubitke, uzimajući u obzir samo slučajeve gdje primjena propisa Agencije rezultira većim rezervacijama. Retroaktivna primjena ove promjene u propisima Agencije nije bila potrebna.

Na temelju Odluke o izračunavanju kapitala banke, donesene od strane Agencije u novembru 2017. godine, kojom je zamijenjena Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom i kapitalnoj zaštiti donesena u februaru 2013. godine, višak regulatornih rezervi se ne prikazuje kao kretanje rezervi u okviru kapitala, već je isključivo korišten prilikom izračuna adekvatnosti kapitala. Samim tim, rezerve prikazane u finansijskim izvještajima na dan i za godinu koja je završila 31. decembra 2012. godine su ostale nepromjenjene do 31. decembra 2018. godine.

Agencija je 8. novembra 2018. godine donijela Odluku o uslovima uključenja formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke, u skladu s kojom je bankama dozvoljeno da regulatorne rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti prenesu u osnovni kapital, odnosno u zadržanu dobit i rezerve.

Nadzornom odboru Banke dostavljen je Prijedlog Odluke o uključenju formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital Banke, radi razmatranja i utvrđivanja istog, i dostavljanja na usvajanje Skupštini Banke. Do dana izdavanja ovog izvještaja Skupština Banke nije donijela predmetnu odluku.

m) Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze

U okviru svog redovnog poslovanja, Banka sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne finansijske obaveze i koje vodi u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive i ugovorene neisplaćene kredite. Navedene preuzete finansijske obaveze iskazuje u izvještaju o finansijskom položaju ako i kad iste postanu plative.

n) Sredstva u ime i za račun trećih osoba

Banka upravlja sredstvima u ime i za račun Vlade FBiH (Ministarstvo finansija, Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo okoliša i turizma i Ministarstvo energetike, rudarstva i industrije) i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Prihodi i rashodi po tom osnovu terete nalogodavca, a Banka po tim poslovima ne snosi druge obaveze i rizike. Za svoje usluge Banka naplaćuje naknadu. Za detalje vidjeti Napomenu 24.

o) Standardi i tumačenja na snazi u tekućem razdoblju

Slijedeće izmjene postojećih standarda, izdanih od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekuće razdoblje:

- MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2018. godine ili kasnije);

MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima – standard je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primjenjuje na prihod od ugovora s klijentom, s ograničenim iznimkama. Na temelju provedene analize nije otkriven značajniji utjecaj usvajanjem MSFI-ja 15 u trenutnim ekonomskim i finansijskim volumenima na finansijske izvještaje Banke.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

o) Standardi i tumačenja na snazi u tekućem razdoblju (nastavak)

- Izmjene MSFI 2: "Plaćanje temeljeno na dionicama" – Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja temeljenih na dionicama (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- Izmjene MSFI 1 i MRS 28 uslijed: "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2014.-2016.)" koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmjene za MSFI 1 i MRS 28 će biti na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- Izmjene i dopune MRS-a 40 – Prijenosi ulaganja u nekretnine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- IFRIC tumačenje 22 – Transakcije u stranim valutama i avansno plaćanje naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2018. godine ili kasnije).

Usvajanje spomenutih izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvoj promjeni računovodstvenih politika Banke.

p) Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a nisu još usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi i tumačenja standarda su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- Izmjene i dopune MSFI-ja 9 – Karakteristike prijevremene otplate sa negativnom naknadom (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara, 2019. godine);
- MSFI 16 – Najmovi (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara, 2019. godine);

MSFI 16: „Najmovi“ (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine) – MSFI 16 utvrđuje načela za priznavanje, mjerjenje, prezentiranje i objavljivanje najmova za obje strane ugovor, tj. kupac („najmoprimac“) i dobavljač („najmodavac“). Standard zahtijeva da najmoprinci obračunavaju sve najmove u okviru jedinstvenog bilančnog modela na sličan način kao i finansiranje najmova u skladu s MRS-om 17, uz određene iznimke. Računovodstvo najmodavca ostaje uglavnom nepromijenjeno.

Standard definira jedinstveni model za računovodstvo najmova kod korisnika najma, propisuje obvezu korisnika najma da po svim najmovima iskazuju imovinu i obveze, osim kod najmova kroz razdoblje od 12 mjeseci ili kraće ili predmeta najma male vrijednosti. Davatelji najma i dalje će najmove razvrstavati u poslovne (operativne) ili finansijske, pri čemu MSFI 16 uvodi pristup koji se ne razlikuje suštinski od onoga iz ranije važećeg MRS-a 17.

Nakon početka najma, korisnik najma priznaje imovinu s pravom korištenja te obvezu po osnovi najma. Imovina s pravom korištenja prvi puta se mjeri u visini obveze po osnovi najma koja se uvećava za eventualne direktnе troškove korisnika najma. Moguća je i obveza obračunavanja usklađenja po osnovi poticaja za najam, plaćanja u samom trenutku ili prije početka najma te obveze dovođenja predmeta najma u prvobitno stanje i slično.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

p) Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a nisu još usvojeni (nastavak)

Prema metodi troška, imovina s pravom korištenja mjeri se po trošku umanjenom za otpis vrijednosti, tj. akumuliranu amortizaciju. Obveza za najam početno se mjeri u visini sadašnje vrijednosti plaćanja za najam kroz razdoblje najma utvrđene primjenom stope sadržane u najmu ako ju je moguće trenutno utvrditi. U suprotnome, korisnik najma dužan je primijeniti inkrementalnu stopu na zaduženje.

Varijabilna plaćanja najma vezana za neki indeks ili stopu korištenu kod prvog mjerjenja obaveze za najam početno se mijere koristeći taj indeks odnosno stopu na datum početka najma. Uračunavaju se i iznosi za koje se očekuje da će ih korisnik najma morati platiti prema jamstvima za ostatak vrijednosti.

Varijabilna plaćanja najma koja ne ulaze u mjerjenje obaveze za najam iskazuju se u dobiti i gubitku razdoblja u kojem je realiziran događaj odnosno uvjet kao okidač plaćanja, osim troškova koji se prema nekom drugom standardu uključuju u knjigovodstvenu vrijednost neke druge imovine.

Obveza za najam kasnije se mjeri na način da se obuhvate promjene:

- razdoblja najma (koristeći usklađenu stopu za svodenje na sadašnju vrijednost);
- procjene koja se odnosi na opciju otkupa (koristeći usklađenu stopu za svodenje na sadašnju vrijednost);
- iznosa za koje se očekuje da će biti plativi temeljem jamstava za ostatak vrijednosti (koristeći istu, tj. nepromijenjenu stopu za svodenje na sadašnju vrijednost), odnosno
- budućih plaćanja najma proizašlih iz promjene indeksa odnosno stope korištene za utvrđivanje visine tih plaćanja (koristeći istu, tj. nepromijenjenu stopu za svodenje na sadašnju vrijednost).

Rezultati ponovnog mjerjenja obračunavaju se kao usklađenje imovine s pravom korištenja. Promjene najma također mogu biti okidač za ponovno mjerjenje obaveze za najam, izuzev promjena koje treba obračunati kao zasebne najmove.

Prema provedenoj procjeni, Banka ne očekuje značajan utjecaj primjene MSFI-ja 16 na finansijske izvještaje. Banka napravile pregled ugovora najmova te izračunale efekte prve primjene klasifikacije ugovora po MSFI 16. Ukupan procijenjeni efekt prava na korištenje imovine iznosi 35 hiljada KM odnosno 0,2% u odnosu na ukupnu aktivu Banke i rezultira povećanjem ukupne imovine i ukupnih obaveza Banke u navedenom iznosu.

- Izmjene i dopune MRS-a 28 - Dugoročni udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje izvještajne periode početno sa ili nakon 1. januara, 2019. godine);
- Izmjene i dopune MRS-a 19 - Izmjene, ograničenja ili izmirenja plana (na ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog perioda koji počinje na dan ili nakon 1. januara, 2019. godine);
- Izmjene i dopune MRS-a 19 - Izmjene, ograničenja ili izmirenja plana (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- MSFI 17: "Ugovori o osiguranju" (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2021.);

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

p) Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a nisu još usvojeni (nastavak)

- Izmjene MSFI 10: "Konsolidovani finansijski izvještaji" i MRS 28: "Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili kompenzacija imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata (stupanje na snagu odgođeno na neodređeni period dok se ne zaključi istraživački projekt o metodi udjela);
- Izmjene MRS 28: "Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate" – Dugoročni interes u pridruženim društvima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- Izmjene različitih standarda uslijed "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2015.-2017.)" Koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23) prvenstveno kroz oticanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- IFRIC 23: "Nesigurnosti u poreznom tretmanu" (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019.)
- IFRIC tumačenje 23 – Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. januara 2019.)

Banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenje prije nego oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalni utjecaj na finansijske izvještaje Banke u razdoblju inicijalne primjene.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti

U skladu sa Odlukom o objavljuvanju i primjeni međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja ("Službene novine Federacije BiH", broj 55/17), obavezna je primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) 9 – „Finansijski instrumenti”, koji se primjenjuje pri izradi finansijskih izvještaja koji se odnose na razdoblja koja počinju od 1. januara 2018. godine.

Banka je od 1. januara 2018. godine primijenila MSFI 9 – „Finansijski instrumenti” i nije prepravila usporedne podatke za 2017. godinu, kako to dopušta standard. Prema navedenom, tekući period od 1. januara do 31. decembra 2018. godine temelji se na MSFI 9, a rezultati za 2017. godinu i za period od 1. januara do 31. decembra 2017. godine temeljeni su na Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) 39, Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerjenje, pa usporedni podaci za 2017. godinu nisu usporedivи s informacijama predviđenim u 2018. godini.

Zahtjevi MSFI 9 standarda na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka, te zamjenjuje dosadašnji MRS 39 model nastalih gubitaka.

Učinci primjene MSFI 9 priznati su na teret zadržane dobiti i rezervi na dan 1. januara 2018. godine i iznose 7.639 hiljada KM.

Banka je usvojila novu Internu metodologiju umanjenja vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine u skladu sa MSFI 9 (broj 4067-II/18 od 8. maja 2018. godine), koja definiše opće principe i procese klasifikacije i mjerjenja finansijskih instrumenata, te uspostavlja jasne metode i procese za umanjenje vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine u Banci.

Bilansne stavke koje podliježu mjerenu vrednu se metodom amortizacijskog troška. Vanbilansne stavke koje podliježu mjerenu su: garancije, akreditivi, neiskorišteni iznosi revolving kredita, neiskorišteni ugovoreni krediti. Klasifikaciji podliježe i tzv. „ostala aktiva”, koju čine razna potraživanja od pravnih i fizičkih lica koja nisu predmetom kreditno-garancijskih poslova.

Obračun umanjenja vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine se vrši mjesečno.

Finansijska imovina

Priznavanje

Finansijska imovina se početno priznaje po njenoj fer vrijednosti, u trenutku kada je stečena ili izdana.

Poslovni modeli

Sva finansijska imovina grupisana je u poslovne modele koji označavaju način zajedničkog upravljanja grupom finansijske imovine kao cjelinom, radi ostvarenja određenog poslovног cilja i definiraju način na koji se očekuje da će finansijska imovina stvarati novčane tokove.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Poslovni modeli (nastavak)

Uprava Banke odabrala je poslovni model čiji je cilj držanje imovine isključivo radi naplate ugovornih novčanih tokova, koji objedinjava svu finansijsku imovinu koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova tokom cijelog života trajanja finansijskog instrumenta.

Poslovni model držanja imovine radi naplate prolazi SPPI test (engl. Solely Payments of Principal and Interest – u nastavku SPPI test), i u taj model alocirana je sljedeća finansijska imovina:

- gotovina i novčana sredstva na transakcijskim računima kod banaka,
- sredstva na tekućem računu i obavezna rezerva kod CBBiH
- dati krediti
- ostala potraživanja (ostala aktiva)

Osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela je kreditni rizik.

SPPI test

SPPI test je test ugovornih novčanih tokova sa aspekta plaćanja samo glavnice i kamate na nepodmiren i znos glavnice jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinu kategoriju mjerena. SPPI test se sprovodi sa ciljem utvrđivanja da li kamata na nepodmirenu glavnicu odražava samo naknadu za vremensku vrijednost novca, ili uključuje i kreditni rizik, druge osnovne rizike pozajmljivanja, troškove kreditiranja i profitnu maržu.

SPPI test se provodi:

- za svaku finansijsku imovinu, alociranu u poslovni model čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima kada je izvorna imovina značajno modificirana i zbog toga priznata kao nova imovina
- kod uvođenja novih kreditnih proizvoda kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranih uslova kreditiranja u odnosu na potrebu kasnijeg praćenja vrijednosti eventualne finansijske imovine koja bi proizašla iz istih.

Klasifikacija finansijske imovine

Banka klasificira svoju finansijsku imovinu na osnovu alokacije u poslovni model i SPPI test kao imovinu koja se naknadno mjeri po amortizacijskom trošku, ako su ispunjena oba uslova:

- finansijska imovina je alocirana u poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i
- SPPI test je zadovoljen – za finansijsku imovinu utvrđeni su novčani tokovi koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje je finansijska imovina stečena. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Reklasifikacija finansijske imovine

U slučaju promjene poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom, izvršit će se reklasifikacija sve finansijske imovine na koju reklasifikacija utiče. Reklasifikacija će se obaviti prospektivno, od datuma reklasifikacije, odnosno od prvog dana idućeg obračunskog perioda, ne prepravljajući, pri tome, prethodno priznatu dobit, gubitke ni kamate.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se naknadno mjeri po amortiziranom trošku.

Umanjenje vrijednosti provodi se mjesečno, tokom obračunskih perioda i krajem godine na datum bilansa, a efekti umanjenja vrijednosti iskazuju se po svakom plasmanu pojedinačno u izvještaju o finansijskom položaju i bilansu uspjeha.

MSFI 9 model očekivanog kreditnog gubitka uključuje tri faze, odnosno tri nivoa kreditnog rizika, pri čemu se finansijska imovina kreće kroz faze kako se mijenja njena kreditna kvaliteta.

Umanjenje vrijednosti se provodi primjenom Interne metodologije umanjenja vrijednosti kredita i ostale finansijske imovine u skladu sa MSFI 9 (u nastavku Metodologija).

Na datum početka prve primjene MSFI 9, imovina je alocirana u tri faze odnosno tri nivoa kreditnog rizika:

- Faza 1 – finansijska imovina bez značajno povećanog kreditnog rizika (klijent nije u statusu neizmirivanja obaveza, kašnjenje prema MSFI brojaču dana kašnjenja je manje ili jednako 30 dana i FBA klasifikacija rizika je manja ili jednaka B 5%)
- Faza 2 – klijent nije u statusu neizmirivanja obaveza, kašnjenje prema MSFI brojaču dana kašnjenja je veće ili jednako 31 dan i manje ili jednako 90 dana, i FBA klasifikacija rizika je veća od B5%, pogoršanje položaja klijenta.
- Faza 3 – klijent je u statusu neizmirivanja obaveza po bilo kojem osnovu, kašnjenje prema MSFI brojaču dana kašnjenja je veće od 90 dana

Na sljedeće izvještajne datume sva finansijska imovina, alocira se prema utvrđenom značajnom porastu kreditnog rizika i kriterijima kreditnog umanjenja u 3 faze:

Faza 1 – u ovaj nivo se raspoređuju finansijski instrumenti niskog kreditnog rizika, a to su izloženosti prema Bosni i Hercegovini, entitetima i distriktu Brčko, te nižim nivoima (kantoni, gradovi, općine) i izloženost prema Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Finansijski instrumenti klijenta ne smatraju se instrumentima niskog kreditnog rizika samo zbog vrijednosti instrumenata osiguranja, jer se bez tog osiguranja ne smatraju instrumentima niskog kreditnog rizika.

Polazeći od statusa neizmirivanja obaveza kao jedinog kriterija, Banka razlikuje dva različita pristupa umanjenju vrijednosti:

- individualni (pojedinačni) i
- grupni.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (nastavak)

Za finansijske instrumente klijenata alociranih u Fazu 1., umanjenja vrijednosti izračunavaju se na grupnoj osnovi u visini 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Faza 2 – u ovaj nivo rizika raspoređuju se finansijski instrumenti klijenata uz značajni porasta kreditnog rizika.

Za finansijske instrumente klijenata u Fazi 2, umanjenja vrijednosti izračunavaju se na grupnoj osnovi u visini cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Faza 3 – finansijski instrumenti klijenta u statusu neizmirenja obaveza – obuhvata klijente kod kojih postoje objektivni dokazi o umanjenju finansijskog instrumenta.

Za finansijske instrumente klijenata u Fazi 3, umanjenja vrijednosti izračunavaju se na individualnoj osnovi u visini cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Izloženost prema Centralnoj banci BiH i prema drugim bankama u zemlji i inostranstvu množi se godišnjim PD-om koji je objavljen od neke od kuća koje vrše procjenu kreditnog rizika (npr. Moody's), ili, ukoliko isti nije dostupan, iskustveno utvrđenim PD-om od 1% i ekspertno utvrđenom vrijednošću LGD-a od 0,45.

Kako za ostala potraživanja (ostalu aktivu) nije praktično procijeniti kreditni rizik i očekivane kreditne gubitke, to se Banka opredijelila da primjeni matricu za određivanje umanjenja, sa fiksnim stopama umanjenja, ovisno o broju dana kašnjenja ili prekoračenja dospijeća.

Detalji vezani uz Metodologiju navedeni su u sklopu Napomene 25. Upravljanje finansijskim rizikom, Napomena 25.1. Kreditni rizik.

Prestanak priznavanja i modifikovanje ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Postoji određen nematerijalno značajan uticaj na Banku po osnovu usvajanja novih odredbi.

Finansijska imovina se prestaje priznavati kada:

- Ugovorna prava na primitak novčanih tokova isteknu; ili
- Banka prenese prava na primitak novčanih tokova ili preuzeće obavezu da plati primljene novčane tokove trećoj strani putem ugovora o "prenosu prava";
- I ili (i) su preneseni svи značajni rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad imovinom ili (ii) nisu prenesni niti zadržani svi značajni rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad imovinom ali je prenesena kontrola nad imovinom.

Ugovorne promjene koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija finansijske imovine je svaka izmjena ugovornih odredbi koja rezultira izmjenom ugovorenih novčanih tokova.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Modifikacija finansijske imovine (nastavak)

U slučaju kada modifikacija nije značajna, izmjena ugovornih odredbi ne dovodi do prestanka priznavanja te finansijske imovine, već se utvrđuje nova bruto knjigovodstvena vrijednost kao sadašnja vrijednost modificiranih ugovornih novčanih tokova diskontovanih izvornom efektivnom kamatnom stopom (EKS).

Pri tome se razlika između izvorne bruto knjigovodstvene vrijednosti prije modifikacije i bruto knjigovodstvene vrijednosti utvrđene na osnovu modificiranih novčanih tokova nakon modifikacije priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak.

U slučaju kada je modifikacija finansijske imovine značajna, finansijska imovina se prije modifikacije prestaje priznavati, a modificirana finansijska imovina se ponovo priznaje kao "nova" finansijska imovina i utvrđuje se nova EKS. Datumom početnog priznavanja smatra se datum izmjene ugovornih odredbi. Umanjenje vrijednosti na ponovno priznatu finansijsku imovinu priznaje se u iznosu očekivanih kreditnih gubitaka za cjeloživotne kreditne gubitke.

Ukoliko se utvrdi da je modificirana finansijska imovina pri početnom priznavanju individualno umanjena za kreditne gubitke, u tom slučaju se finansijska imovina priznaje kao kupljena ili stvorena finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke (POCI imovina), te se za istu utvrđuje EKS usklađena za kreditni rizik.

Kupljena ili izdana finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke (POCI imovina)

POCI imovina je finansijska imovina kod koje pri početnom priznavanju postoje objektivni dokazi o individualnom umanjenju za kreditne gubitke, zato što je kreditni rizik stvorene ili izdane imovine visok ili je imovina kupljena sa diskontom od najmanje 5%.

Pri početnom priznavanju se očekivani kreditni gubici uključuju u fer vrijednost imovine, pa su rezervacije za umanjenje vrijednosti jednake nuli.

Na datum izvještavanja kao rezervacije za umanjenje vrijednosti POCI imovine priznaju se samo kumulativne promjene očekivanih kreditnih gubitaka do kojih dođe nakon početnog priznavanja POCI imovine.

Za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, priznaju se cjeloživotni očekivani kreditni gubici.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Klasifikacija i mjerjenje finansijskih instrumenata

	MRS 39		MSFI 9	
	Kategorija mjerena	Neto iznos 31. decembar 2017. 000 KM	Kategorija mjerena	Neto iznos 1. januar 2018. 000 KM
Gotovina i ekvivalenti gotovine	po trošku amortizacije	89.797	po trošku amortizacije	89.393
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	po trošku amortizacije	13.619	po trošku amortizacije	13.558
Zajmovi i potraživanja od banaka	po trošku amortizacije	-	po trošku amortizacije	-
Zajmovi i potraživanja od komitenata	po trošku amortizacije	194.889	po trošku amortizacije	189.113
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	FVOCI (raspoloživo za prodaju)	10	FVOCI po trošku amortizacije	10
Ostala imovina	po trošku amortizacije	518	po trošku amortizacije	513
Ostale obaveze	po trošku amortizacije	12.644	po trošku amortizacije	11.251

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Pozicije Izvještaja o finansijskom položaju

Reklasifikacije	Stanje 31. decembar 2017 (MRS 39)	Reklasifikacija	Naknadno mjerjenje	Stanje 1. januar 2018 (MSFI 9)
Gotovina i ekvivalenti gotovine				
Početno stanje prema MRS 39	89.797			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9 (Napomena 11.)			(404)	
Završno stanje prema MSFI 9				89.393
Obvezna rezerva kod Centralne banke BiH				
Početno stanje prema MRS 39	13.619			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9 (Napomena 12.)			(61)	
Završno stanje prema MSFI 9				13.558
Zajmovi i potraživanja od banaka				
Početno stanje prema MRS 39	1.534			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9				
Završno stanje prema MSFI 9				1.534
Zajmovi i potraživanja od komitenata				
Početno stanje prema MRS 39	194.889			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9 (Napomena 14.)			(5.776)	
Završno stanje prema MSFI 9				189.113
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju				
Početno stanje prema MRS 39	10			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9				
Završno stanje prema MSFI 9 (FVOCI)				10
Ostala imovina				
Početno stanje prema MRS 39	518			
Ponovno mjerjenje prema MSFI 9 (Napomena 15.)			(5)	
Završno stanje prema MSFI 9				513

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Prikaz pozicija umanjenja vrijednosti

	Rezerviranja prema MRS 39 (stanje 31. decembra 2017.) u 000 KM	Reklasifikacija	Naknadno mjerene (stanje 1. januara 2018.) u 000 KM	Rezerviranja prema MSFI 9
Gotovina i ekvivalenti gotovine	-	-	404	404
Obvezna rezerva kod Centralne banke BiH	-	-	61	61
Zajmovi i potraživanja od banaka	1.534	-	1.534	-
Zajmovi i potraživanja od komitenata	30.600		36.376	5.776
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (FVOCI)	1.412		1.412	-
Umanjenje vrijednosti ostale imovine	119	-	124	5
Rezervacije za obveze i troškove	339		1.732	1.393
Ukupno	34.004	-	41.643	7.639

Banka je izvršila obračun ispravke vrijednosti rizične aktive i rezervi za potencijalne obaveze (vanbilans) u skladu sa MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine i iskazala negativan efekat u okviru pozicija kapitala (na teret pozicije Neraspoređena dobit i rezerve kapitala, prema uputama Agencije za bankarstvo FBiH), u iznosu 7.639 hiljada KM (bilans 6.246 hiljada KM i vanbilans 1.396 hiljade KM). Navedeni efekat je iskazan kao nepokriveni gubitak prenesen iz prethodnih godina, odnosno odbitna stavka od osnovnog kapitala, te je isti smanjen za navedeni iznos.

U nastavku se daje pregled efekata primjene MSFI 9 po pojedinačnim stawkama bilansa i vanbilansa, na ispravku vrijednosti, odnosno saldo (za određene pozicije koje podliježu umanjenju vrijednosti po MSFI 9).

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

Saldo kredita	Krediti bankama	Dugoročni krediti	Kratkoročni krediti	Redovna kamata	Zatezna kamata	Naknade	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.407	223.273	1.142	990	208	3	227.023
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.407	223.273	1.142	990	208	3	227.023
Ispravka vrijednosti							
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.407	29.638	593	347	147	2	32.134
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 14.)	-	5.737	4	29	6	-	5.776
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.407	35.375	597	376	153	2	37.910

Na dan 1. januara 2018. godine, primjenom MSFI 9, ispravka vrijednosti ukupnih kredita (uključujući glavnice kredita, kamate i naknade) je povećana za 5.776 hiljada KM, u odnosu na obračunato umanjenje vrijednosti po MRS-u 39.

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

	Gotovina i ekvivalenti gotovine	Obavezna rezerva kod CBBiH	Ukupno
Saldo gotovine i ekvivalenta gotovine i Obavezne rezerve kod CBBiH			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	89.797	13.619	103.416

	Gotovina i ekvivalenti gotovine	Obavezna rezerva kod CBBiH	Ukupno
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	-	-	-
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 15.)	404	61	465
Stanje na dan 1. januara 2018.	404	61	465

Primjenom MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine ispravka vrijednosti na gotovinu i ekvivalent gotovine i obveznu rezervu kod CBBiH iznosi 465 hiljada KM. Ova finansijska imovina nije imala umanjenje vrijednosti prema MRS-u 39.

	Stečena imovina namijenjena prodaji	Ostala aktiva	Ukupno
Saldo ostale aktive			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.422	637	2.059

	Stečena imovina namijenjena prodaji	Ostala aktiva	Ukupno
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.412	119	1.531
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 15.)	-	5	5
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.412	124	1.536

Umanjenje vrijednosti ostale aktive, primjenom MSFI 9, povećano je za 5 hiljada KM, u odnosu na umanjenje vrijednosti prema MRS-u 39.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.1. Izmjene računovodstvenih politika zbog primjene MSFI 9 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina (nastavak)

	Garancije	Odobreni neplasirani krediti	Ukupno
Saldo vanbilans			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	10.893	2.090	12.983
Stanje na dan 1. januara 2018.	10.893	2.090	12.983

	Garancije	Odobreni neplasirani krediti	Ukupno
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 31. decembra 2017.	218	121	339
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 20.)	1.380	13	1.393
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.598	134	1.732

Umanjenje vrijednosti vanbilansnih stavki, primjenom MSFI 9, je povećano za 1.393 hiljade KM u odnosu na umanjenje prema MRS-u 37.

Sveukupan efekat primjene MSFI 9, uključujući bilansne i vanbilansne izloženosti, iznosi 7.639 hiljada KM.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući procjene i prosudbe o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno prepostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbjegno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolija Banke predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih usklađa knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansnu izloženost

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilanske i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku procjenjuje se mjesечно.

Gubici od umanjenja vrijednosti uglavnom se priznaju u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost datih kredita (kao što je prikazano u napomenama 13. i 14.), te kao rezervacije za obaveze i troškove koji proizlaze iz vanbilansne izloženosti klijentima, uglavnom u vidu garancija i akreditiva i odobrenih neiskorištenih kredita (prikazano u Napomeni 20.).

Banka procjenjuje umanjenja vrijednosti u slučajevima kada prosudi da dostupni podaci ukazuju na vjerovatnost mjerljivog umanjenja budućih procijenjenih novčanih tokova imovine ili portfolija imovine. Kao indikator smatra se neredovitost u otplati ili ostale indikacije finansijskih poteškoća uzimatelja kredita te nepovoljne promjene u ekonomskim uslovima u kojima dužnici posluju i u vrijednosti ili naplativosti instrumenata osiguranja, kada se te promjene mogu povezati s navedenim nepoštivanjem uslova ugovora.

Sažetak umanjenja vrijednosti	Napomena	31. decembar	31. decembar
		2018. '000 KM	2017. '000 KM
Umanjenje vrijednosti za bilansne izloženosti, uključujući novčana sredstva i ostalu aktivu	11,12,13, 14,15	39.010	33.665
Rezervisanje za vanbilansne izloženosti	20	2.337	339
		41.347	34.004

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (NASTAVAK)

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansnu izloženost (nastavak)

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Pored umanjenja vrijednosti izračunatih i priznatih u skladu sa MSFI, Banka također procjenjuje umanjenja u skladu sa regulativom Agencije za potrebe izračuna adekvatnosti kapitala.

Slijedeća tabela prikazuje sumaran pregled umanjenja vrijednosti izračunatih u skladu sa propisima Agencije. Regulatorne rezerve na dan 31. decembar 2018. godine izračunate su u skladu sa važećom metodologijom (kako je objašnjeno u Napomeni 2 l).

Sažetak umanjenja vrijednosti	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Rezervisanja za bilansne izloženosti (Agencija)	46.743	42.857
Rezervisanja za vanbilansne izloženosti (Agencija)	1.318	1.491
	48.061	44.348
Umanjenje vrijednosti prema MSFI	41.347	34.004
Negativne razlike između rezervisanja za ukupne izloženosti (Agencija) i umanjenja vrijednosti prema MSFI	3.682	1.638
Pozitivne razlike između rezervisanja za ukupne izloženosti (Agencija) i umanjenja vrijednosti prema MSFI	10.396	11.982
Nedostajuće rezerve	2.339	3.925

Do 2012. godine svako povećanje umanjenja vrijednosti u skladu sa regulativom Agencije preko iznosa rezervacija u skladu sa MSFI trebalo je da se obezbijedi iz dobiti ili zadržane dobiti, a na osnovu odluke Skupštine. Međutim, kako je objašnjeno u Napomeni 2 (f), na osnovu odluke Agencije, donesene u novembru 2017. godine, svaki manjak regulatornih rezervi je prikazan kao odbitna stavka regulatornog kapitala u izračunu adekvatnosti kapitala bez prijenosa nedostajućeg dijela iz zadržane dobiti u regulatorne rezerve za kreditne gubitke unutar pozicije kapitala.

Kako je prikazano u gornjoj tabeli, ukupni iznos za koji rezervisanja prema propisima Agencije nadmašuju rezervisanja prema MSFI iznosi 10.396 hiljada KM na dan 31. decembar 2018. (31. decembar 2017.: 11.982 hiljada KM). Od ovog iznosa, 8.057 hiljada KM je priznato u sklopu regulatorne rezerve za kreditne gubitke unutar pozicije kapitala na 31. decembar 2018. (31. decembar 2017.: 8.057 hiljada KM). Preostali iznos od 2.339 hiljada KM, koji predstavlja iznos nedostajućih rezervi, u tekućoj godini u skladu sa novom regulativom Agencije, kako je objašnjeno iznad, neće biti prenesen u regulatorne rezerve za kreditne gubitke, nego će biti prikazano kao odbitna stavka prilikom izračuna adekvatnosti kapitala te se isti računa samo za potrebe u regulatornim posebnim izvještajima.

Agencija je 8. novembra 2018. godine donijela Odluku o uslovima uključenja formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke, u skladu s kojom je bankama dozvoljeno da regulatorne rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti prenesu u redovan osnovni kapital, odnosno u zadržanu dobit i rezerve.

Sudski sporovi

Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskeih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja.

**3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI
(NASTAVAK)**

Sudski sporovi (nastavak)

Kao što je navedeno u Napomeni 20., Banka je rezervisala 34 hiljade KM, iznos koji Uprava smatra dostatnim. S obzirom da se procjena radi za svaki pojedinačni slučaj, nije praktično procijeniti finansijski učinak promjena u pretpostavkama na temelju kojih Uprava procjenjuje potrebu za rezervacijama na datum izvještavanja.

4. PRIHODI OD KAMATA

	2018.	2017.
Kamate na kredite odobrene komitentima	<u>8.963</u>	<u>8.528</u>
	<u>8.963</u>	<u>8.528</u>

5. RASHODI OD KAMATA

	2018.	2017.
Kamate na uzete kredite i primljene depozite	<u>282</u>	<u>91</u>
	<u>282</u>	<u>91</u>

6. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2018.	2017.
Naknade po komisionim poslovima	1.308	1.335
Naknade po poslovima izdavanja garancija i akreditiva	115	39
Naknade po ostalim poslovima	<u>206</u>	<u>291</u>
	<u>1.629</u>	<u>1.665</u>

7. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od prodate stečene imovine	176	119
Dotacije	46	46
Ostalo	<u>78</u>	<u>66</u>
	<u>300</u>	<u>231</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2018.	2017.
Neto plate	2.502	2.385
Porezi i doprinosi	1.866	1.794
Ostalo	<u>1.365</u>	<u>1.540</u>
	<u>5.733</u>	<u>5.719</u>

Troškovi zaposlenih uključuju 1.034 hiljade KM (2017.: 994 hiljada KM) doprinos po osnovu penzionog osiguranja uplaćenih u državni penzionalni fond. Doprinosi se računaju kao procent bruto plate. Prosječan broj zaposlenih u Banci tokom 2018. godine bio je 117 (2017.: 121).

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

9. ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI I OSTALI RASHODI

	2018.	2017.
Članarine i takse	223	223
Troškovi održavanja	205	175
Naknade Nadzornom odboru i Odboru za reviziju	186	179
Troškovi energije	131	129
Troškovi telekomunikacija	125	126
Usluge	101	72
Bankarske naknade	100	271
Troškovi materijala	97	93
Troškovi reklame, reprezentacije i sponzorstva	68	79
Troškovi zakupa	50	46
Troškovi osiguranja	16	17
Ostali troškovi	<u>379</u>	<u>146</u>
	<u>1.681</u>	<u>1.556</u>

10. UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA, NETO

	2018.	2017.
Krediti dati komitentima (Napomena 14.)	2.256	2.005
Rezervisanja za naknade zaposlenim (Napomena 20.)	238	242
Umanjenje vrijednosti gotovine i ekvivalenta gotovine (Napomena 11.)	83	-
Umanjenje vrijednosti stečene imovine (Napomena 15.)	(910)	149
Umanjenje vrijednosti ostale imovine (Napomena 15.)	(9)	108
Umanjenje vrijednosti / (prihodi od otpuštanja) za potencijalne obaveze i sudske sporove (Napomena 20.)	<u>605</u>	<u>(41)</u>
	<u>2.263</u>	<u>2.463</u>

11. GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Sredstva na tekućem računu kod Centralne banke Bosne i Hercegovine	96.069	76.309
Sredstva na tekućim računima kod drugih banaka u stranoj i domaćoj valuti	12.137	13.472
Novac u blagajni	<u>12</u>	<u>16</u>
	<u>108.218</u>	<u>89.797</u>
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	(404)	-
Umanjenje vrijednosti gotovine i ekvivalenta gotovine (Napomena 10.)	<u>(83)</u>	<u>-</u>
Neto gotovina i ekvivalenti gotovine	<u>107.731</u>	<u>89.797</u>

U novčanim sredstvima i računima kod banaka sadržan je iznos novčanih sredstava po komisionim poslovima od 8.431 hiljada KM (2017.: 6.469 hiljada KM) (Napomena 24.).

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
 (Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

12. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Obavezna rezerva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine	13.557	13.619
	<u>13.557</u>	<u>13.619</u>
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	(61)	-
Neto obavezna rezerva kod Centralne banke	13.496	13.619

Banka je u izvještajnom periodu redovno ispunjavala obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH (CBBiH), primjenjujući stopu od 10% na ukupne depozite kojima Banka raspolaze.

Na sredstva obavezne rezerve i na sredstva likvidnosti kod CBBiH, CBBiH sa 2018. godinom ne obračunava kamate na spomenuti iznos.

Obračunato umanjenje vrijednosti obavezne rezerve kod CBBiH, kao efekat primjene MSFI 9, iznosi 61 hiljadu KM.

13. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Krediti bankama	1.488	1.534
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.488)	(1.534)
Ukupno neto krediti bankama	-	-

Dati krediti i potraživanja od banaka uključuju potraživanja za kamatu u iznosu od 125 hiljada KM (31. decembar 2017: 127 hiljada KM). Primjena MSFI 9 nije izazvala efekat za kredite bankama.

Kretanje bruto izloženosti

	Banka			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 1. januara 2018. godine	-	-	1.534	1.534
Novo finansiranje	-	-	-	-
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 1	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 3	-	-	-	-
Otplaćena imovina	-	-	-	-
Otpisani iznosi	-	-	(46)	(46)
Prilagodbe za kursne razlike	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine	-	-	1.488	1.488

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

13. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA (NASTAVAK)

Dati krediti i potraživanja od banaka (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti

	Banka			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine	-	-	1.534	1.534
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 1	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 3	-	-	-	-
Umanjenja vrijednosti (Napomena 10.)	-	-	-	-
Otpisani iznosi	-	-	(46)	(46)
Ostale promjene	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine	-	-	1.488	1.488

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

31. decembar
2018. 31. decembar
2017.

Kratkoročni krediti:

Pravna lica	6.466	1.161
Fizička lica	166	-
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	28.590	25.471
	35.222	26.632

Dugoročni krediti (isključujući tekuće dospijeće):

Pravna lica	194.758	193.948
Fizička lica	4.503	4.909
	199.261	198.857
	234.483	225.489
<i>Manje: umanjenje vrijednosti</i>	<i>(36.357)</i>	<i>(30.600)</i>
	198.126	194.889

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

Dati krediti i potraživanja uključuju potraživanja za kamatu, koja se sastoje iz nenaplaćene dospjele kamate i naknade te obračunate nedospjele kamate u iznosu od 783 hiljade KM (31. decembar 2017: 1.073 hiljade KM), te su prezentirani neto od unaprijed naplaćene naknade po kreditima u iznosu od 854 hiljade KM (31. decembar 2017: 1.072 hiljada KM).

Promjene u umanjenju vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na početku godine	30.600	28.729
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	5.776	-
Neto promjene u umanjenju vrijednosti (Napomena 10.)	2.256	2.005
Otpisi	(2.275)	(134)
Stanje na kraju godine	36.357	30.600

Analiza bruto kredita prije umanjenja vrijednosti po privrednim granama:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
<i>Krediti pravnim licima</i>		
Proizvodnja	67.280	78.436
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i dr.	47.002	56.899
Trgovina	29.003	24.879
Građevinarstvo	14.392	12.443
Javna uprava i odbrana	38.656	10.632
Poljoprivreda	9.193	10.165
Ugostiteljstvo	1.802	4.326
Saobraćaj, skladištenje i komunikacije	1.305	1.259
Ostalo	20.359	20.937
	228.992	219.976
<i>Krediti stanovništvu</i>		
Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	5.341	5.337
Stambena izgradnja	150	176
	5.491	5.513
	234.483	225.489

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

Bruto izloženost

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	31. decembar 2018. Ukupno	31. decembar 2017. Ukupno
Nivo internog ocjenjivanja						
Prihodujući						
Nizak rizik	152.145	-	-	-	152.145	144.508
Srednji rizik	-	9.962	-	-	9.962	7.792
Visok rizik	-	-	-	-	-	-
Neprihodujući						
Status neispunjavanja obveza	-	-	51.926	20.450	72.376	73.189
Ukupno	152.145	9.962	51.926	20.450	234.483	225.489

Kretanje bruto izloženosti

	Banka				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 31. decembra 2017. godine	144.508	7.792	54.231	18.958	225.489
Efekat MSFI 9	(10.410)	10.658	(248)	-	-
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 1. januara 2018. godine	134.098	18.450	53.983	18.958	225.489
Novo finansiranje	50.792	6.083	4.205	1.709	62.789
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(9.225)	(3.115)	(4.843)	-	(17.183)
Prijenosi u Fazu 1	4.939	(4.939)	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(1.024)	1.174	(150)	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(1.390)	(5.650)	7.040	-	-
Prijenosi u POCI	-	-	(593)	593	-
Otplaćena imovina	(26.045)	(2.041)	(5.441)	(810)	(34.337)
Otpisani iznosi	-	-	(2.275)	-	(2.275)
Na dan 31. decembra 2018. godine	152.145	9.962	51.926	20.450	234.483

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)*Kretanje umanjenja vrijednosti*

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan					
31. decembra 2017. godine	3.261	804	22.486	4.049	30.600
Efekat primjene MSFI 9	(49)	1.981	3.388	456	5.776
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine	3.212	2.785	25.874	4.505	36.376
Novo finansiranje	1.449	478	676	440	3.043
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(275)	(79)	(1.528)	-	(1.882)
Prijenosi u Fazu 1	792	(792)	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(58)	85	(27)	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(121)	(1.086)	1.207	-	-
Prijenosi u POCI	-	-	(383)	383	-
(Smanjenje) / povećanje iz promjene salda	(1.155)	34	2.216	-	1.095
<i>Umanjenja vrijednosti (Napomena 10.)</i>	<i>632</i>	<i>(1.360)</i>	<i>2.161</i>	<i>823</i>	<i>2.256</i>
Otpisani iznosi	-	-	(2.275)	-	(2.275)
Ostale promjene	-	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine	3.844	1.425	25.760	5.328	36.357

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

a) Pravne osobe - kreditna kvaliteta

Bruto izloženost

	31. decembar 2018.				31. decembar 2017.	
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno	Ukupno
Nivo internog ocjenjivanja						
Prihodujući						
Nizak rizik	112.313	-	-	-	112.313	132.646
Srednji rizik	-	9.823	-	-	9.823	7.751
Visok rizik	-	-	-	-	-	-
Neprihodujući						
Status neispunjavanja obveza	-	-	47.789	20.450	68.239	69.577
Ukupno	112.313	9.823	47.789	20.450	190.375	209.974

Kretanje bruto izloženosti

	Banka				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 31. decembra 2017					
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 31. decembra 2017	132.646	7.751	50.619	18.958	209.974
Efekat MSFI 9	(10.070)	10.301	-231	-	-
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 1. januara 2018. godine	122.576	18.052	50.388	18.958	209.974
Novo finansiranje	15.664	5.954	4.039	1.709	27.366
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(8.178)	(3.113)	(4.815)	-	(16.106)
Prijenosi u Fazu 1	4.768	(4.768)	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(934)	1.084	(150)	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(977)	(5.394)	6.371	-	-
Prijenosi u POCI	-	-	(593)	593	-
Otplaćena imovina	(20.606)	(1.992)	(5.176)	(810)	(28.584)
Otpisani iznosi	-	-	(2.275)	-	(2.275)
Na dan 31. decembra 2018. godine	112.313	9.823	47.789	20.450	190.375

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)**a) Pravne osobe - kreditna kvaliteta (nastavak)****Kretanje umanjenja vrijednosti**

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 31. decembra 2017. godine	3.013	790	21.800	4.049	29.652
Efekat primjene MSFI 9	(48)	1.946	3.264	456	5.618
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine	2.965	2.736	25.064	4.505	35.270
Novo finansiranje	733	470	606	440	2.249
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(254)	(79)	(1.524)	-	(1.857)
Prijenosi u Fazu 1	778	(778)	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(43)	70	(27)	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(59)	(1.062)	1.121	-	-
Prijenos u POCI (Smanjenje) / povećanje iz promjene salda	-	-	(383)	383	-
(1.114)	44	1.895	-	825	
<i>Umanjenja vrijednosti (Napomena 10.)</i>	<i>41</i>	<i>(1.335)</i>	<i>1.688</i>	<i>823</i>	<i>1.217</i>
Otpisani iznosi	-	-	(2.275)	-	(2.275)
Na dan 31. decembra 2018. godine	3.006	1.401	24.477	5.328	34.212

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

b) Državni i javni sektor - kreditna kvaliteta

Banka	31. decembra 2018.			31. decembar 2017.	
Bruto izloženost	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Ukupno
Razina internog ocjenjivanja					
Prihodujući					
Nizak rizik	38.617	-	-	38.617	10.002
Srednji rizik	-	-	-	-	-
Visok rizik	-	-	-	-	-
Neprihodujući					
Status neispunjavanja obveza	-	-	-	-	-
Ukupno	38.617	-	-	38.617	10.002
Kretanje bruto izloženosti					
	Banka	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 1. januara 2018. godine		10.002	-	-	10.002
Novo finansiranje		34.749	-	-	34.749
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)		(960)	-	-	(960)
Prijenosi u Fazu 1		-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2		-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 3		-	-	-	-
Otplaćena imovina		(5.174)	-	-	(5.174)
Otpisani iznosi		-	-	-	-
Ostale promjene		-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine		38.617	-	-	38.617
Kretanje umanjenja vrijednosti					
	Banka	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine		200	-	-	200
Novo financiranje		697	-	-	697
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)		(19)	-	-	(19)
Prijenosi u Fazu 1		-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 2		-	-	-	-
Prijenosi u Fazu 3		-	-	-	-
(Smanjenje)/Povećanje iz promjene salda		(104)	-	-	(104)
<i>Umanjenja vrijednosti (Napomena 10.)</i>		<i>574</i>	-	-	<i>574</i>
Otpisani iznosi		-	-	-	-
Ostale promjene		-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine		774	-	-	774

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

14. DATI KREDITIT I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

c) Građani – kreditna kvaliteta

Bruto izloženost	Banka 31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	
Razina internog ocjenjivanja					
Prihodujući					
Nizak rizik	1.215	-	-	1.215	1.860
Srednji rizik	-	139	-	139	41
Visok rizik	-	-	-	-	-
Neprihodujući					
Status neispunjavanja obveza	-	-	4.137	4.137	3.612
Ukupno	1.215	139	4.137	5.491	5.513

Kretanje bruto izloženosti

	Banka			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 31. decembra 2017. godine	1.860	41	3.612	5.513
Efekat MSFI 9	(340)	357	(17)	-
Bruto knjigovodstveni iznos na dan 1. januara 2018. godine	1.520	398	3.595	5.513
Novo financiranje	379	129	166	674
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(87)	(2)	(28)	(117)
Prijenosi u Fazu 1	171	(171)	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(90)	90	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(413)	(256)	669	-
Otplaćena imovina	(265)	(49)	(265)	(579)
Otpisani iznosi	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2018. godine	1.215	139	4.137	5.491

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

14. DATI KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (NASTAVAK)

c) Građani – kreditna kvaliteta (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti

Kretanje umanjenja vrijednosti	Banka			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 31. decembra 2017. godine	48	14	686	748
Efekat primjene MSFI 9	(1)	35	124	158
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na dan 1. januara 2018. godine	47	49	810	906
Novo financiranje	19	8	70	97
Imovina koja se prestala priznavati (isključujući otpise)	(2)	-	(4)	(6)
Prijenosi u Fazu 1	14	(14)	-	-
Prijenosi u Fazu 2	(15)	15	-	-
Prijenosi u Fazu 3	(62)	(24)	86	-
(Smanjenje)/Povećanje po promjeni salda	63	(10)	321	374
<i>Umanjenja vrijednosti (Napomena 10.)</i>	<i>17</i>	<i>(25)</i>	<i>473</i>	<i>465</i>
Otpisani iznosi	-	-	-	-
Ostale promjene	-	-	-	-
Na dan 31. decembar 2018. godine	64	24	1.283	1.371

Ponderisane prosječne godišnje nominalne i efektivne kamatne stope na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine bile su kako slijedi:

Krediti pravnim licima	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
	Nominalna k.s.	Efektivna k.s.	Nominalna k.s.	Efektivna k.s.
Pravna lica	3,63%	3,89%	4,02%	4,35%
Fizička lica	3,34%	3,60%	3,41%	3,67%

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

15. OSTALA IMOVINA

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stečena imovina	1.615	1.422
Ostala imovina	200	637
Ukupno ispravka vrijednosti ostale imovine	<u>(617)</u>	<u>(1.531)</u>
Ukupno ostala imovina (neto)	<u>1.198</u>	<u>528</u>

Ispravka vrijednosti ostale imovine uglavnom se odnosi na ispravku za stečenu imovinu namijenjenu daljnjoj prodaji.

Promjene u umanjenju vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na početku godine	1.531	1.274
Efekti primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	5	-
Smanjenje umanjenja vrijednosti stečene imovine (Napomena 10.)	<u>(910)</u>	<u>149</u>
Smanjenje umanjenja vrijednosti ostale imovine (Napomena 10.)	<u>(9)</u>	<u>108</u>
Stanje na kraju godine	<u>617</u>	<u>1.531</u>

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

16. NEKRETNINE I OPREMA

	Zgrade	Motorna vozila	Namještaj i oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2017.	7.481	195	1.473	9.149
Povećanja	2	-	203	205
Otuđenja i otpisi	-	-	(26)	(26)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	7.483	195	1.650	9.328
Povećanja	-	-	50	50
Otuđenja i otpisi	-	-	(41)	(41)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	7.483	195	1.659	9.337
Akumulirana amortizacija				
Stanje na dan 1. januara 2017.	2.927	81	1.330	4.338
Trošak za godinu	224	29	144	397
Otuđenja i otpisi	-	-	(26)	(26)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	3.151	110	1.448	4.709
Trošak za godinu	224	29	97	350
Otuđenja i otpisi	-	-	(41)	(41)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	3.375	139	1.504	5.018
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Stanje na dan 31. decembra 2018.	4.108	56	155	4.319
Stanje na dan 31. decembra 2017.	4.332	85	202	4.619

17. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Ulaganja u tuđu imovinu	Softver	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2017.	6	940	946
Povećanja	-	6	6
Stanje na dan 31. decembra 2017.			
Povećanja	6	946	952
Otuđenja i otpisi	-	105	105
Stanje na dan 31. decembra 2018.	(6)	-	(6)
Akumulirana amortizacija			
Stanje na dan 1. januara 2017.	-	737	737
Trošak za godinu	-	70	70
Stanje na dan 31. decembra 2017.			
Trošak za godinu	-	807	807
Stanje na dan 31. decembra 2018.	-	76	76
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Stanje na dan 31. decembra 2018.	-	168	168
Stanje na dan 31. decembra 2017.	6	139	145

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
 (Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

18. TEKUĆI RAČUNI I DEPOZITI KOMITENATA

**31. decembar
2018.**

**31. decembar
2017.**

Depoziti po viđenju

Privatna preduzeća	3.756	5.223
Vlade kantona i općina	33.244	757
Stanovništvo i obrtnici	442	495
Javna preduzeća	256	286
	<u>37.698</u>	<u>6.761</u>

Ukupno depoziti po viđenju

Namjenski depoziti

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	18.359	36.721
Vlade kantona i općina	5.961	5.075
Javna preduzeća	25	185
	<u>24.345</u>	<u>41.981</u>

Oročeni depoziti

<i>U domaćoj valutи</i>		
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (garantni depozit)	57.952	51.914
Federalni zavod za zapošljavanje	11.368	10.874
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	10.000	5.000
Privatna preduzeća	522	22
	<u>79.842</u>	<u>67.810</u>

U stranim valutama

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine – EUR	231	231
	<u>80.073</u>	<u>68.041</u>

<i>Ukupno depoziti</i>	<u>142.116</u>	<u>116.783</u>

Banka ne obračunava kamate na depozite po viđenju, namjenske depozite i oročene depozite, izuzev za dio garantnog depozita Vlade FBiH od 5.000 hiljada KM (1% na godišnjem nivou).

19. OBAVEZE PO KREDITIMA

**31. decembar
2018.**

**31. decembar
2017.**

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine – Kredit Saudijskog fonda za razvoj, kamatna stopa 2% na godišnjem nivou sa datumom dospjeća 31. augusta 2021.	1.281	1.631
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine – Belgijski robni kredit, bez kamate sa datumom dospjeća 31. decembra 2027.	585	651
	<u>1.866</u>	<u>2.282</u>

U skladu sa ugovorom između Banke i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Banka je preuzeila obavezu plaćanja dijela kredita koje je Vlada ugovorila sa kreditorima.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembar 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

20. REZERVISANJA

	Naknade za odlazak u penziju	Potencijalne obaveze	Sudski sporovi	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2017.	496	380	34	910
Povećanje rezervisanja (Napomena 10.)	245	(41)	-	204
Smanjenje rezervisanja (Napomena 10.)	(3)	-	-	(3)
Smanjenja nastala uslijed isplate	(41)	-	-	(41)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	697	339	34	1.070
Efekat primjene MSFI 9 (Napomena 2.)	-	1.393	-	1.393
Povećanje rezervisanja (Napomena 10.)	259	605	-	864
Smanjenje rezervisanja (Napomena 10.)	(21)	-	-	(21)
Smanjenja nastala uslijed isplate	(191)	-	-	(191)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	744	2.337	34	3.115

Na dan 31. decembra 2018. godine ukupna vrijednost sporova pokrenutih protiv Banke iznosi 2.685 hiljada KM. Od ukupnog iznosa, na radne sporove protiv Banke odnosi se iznos od 2.283 hiljada KM, a na ostale sporove 402 hiljade KM.

Za radne sporove Banka je sa dijelom zaposlenika koji su podnijeli tužbe Banka sklopila sporazum o vansudskoj nagodbi, prema kojem se zaposlenik odriče potraživanja, a Banka obavezuje da će zaposleniku platiti advokatske troškove koje je imao, te je po tom osnovu izvršena rezervacija iznosa od 34 hiljade KM.

S obzirom na različitu praksu sudova kod donošenja presuda po radnim sporovima, Uprava Banke nije mogla procijeniti ishod preostalih sporova, te stoga nisu izvršene rezervacije, osim kako je naprijed navedeno.

Procjena Uprave Banke je da ostali sporovi protiv Banke neće biti izgubljeni.

Potencijalne obaveze (vanbilans) na dan 31. decembra 2018. godine su bile kao što slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Činidbene garancije	18.232	10.362
Odobreni neiskorišteni krediti	5.350	2.090
Avansne i plative garancije	-	531
	23.582	12.983

21. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Obaveze iz komisionih poslova (Napomena 24.)	8.431	6.469
Odgođeni prihod	330	786
Obračunati troškovi	102	61
Obaveze prema dobavljačima	71	63
Obaveze za kamate na depozite	38	19
Ostalo	57	20
	9.029	7.418

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembar 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

22. VLASNIČKI KAPITAL

	%	31. decembar 2018.	%	31. decembar 2017.
--	---	-----------------------	---	-----------------------

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	100	163.615	100	163.615
--------------------------------------	-----	---------	-----	---------

U skladu sa odredbama člana 3. Zakona o Razvojnoj banci Federacije Bosne i Hercegovine, kapital se iz proračuna Vlade Federacije Bosne i Hercegovine trebao povećati za 400 miliona KM u jednakim obrocima u periodu od 2008. do 2011. godine.

Do 31. decembra 2018. godine Vlada nije dala kapitalnu injekciju prema ugovorenoj dinamici i iznosima.

23. TRANSAKCIJE S POVEZANIM LICIMA

Povezana lica su društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolisu Banku ili su pod njenom kontrolom.

Najveći dio transakcija s povezanim licima čine transakcije sa Vladom FBiH, 100%-tним vlasnikom Banke i ostalim društvima i institucijama u većinskom vlasništvu Vlade FBiH (preko 51%).

Na dan 31. decembra, stanja koja proizlaze iz transakcija s povezanim stranama obuhvataju:

'000 KM	Oblik povezanosti	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
		Potraživanja	Obaveze	Potraživanja	Obaveze
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	Vlasnik	-	89.750	-	96.658
Državne institucije Društva u većinskom vlasništvu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine	Zajednički vlasnik	24	18.495	20	16.641
	Zajednički vlasnik	60.204	143	76.171	352
		60.228	108.388	76.191	113.651

'000 KM	Oblik povezanosti	2018.		2017.	
		Prihodi	Rashodi	Prihodi	Rashodi
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	Vlasnik	927	110	979	92
Državne institucije Društva u većinskom vlasništvu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine	Zajednički vlasnik	382	-	355	-
	Zajednički vlasnik	4.797	3.005	3.894	1.577
		6.106	3.115	5.228	1.669

Naknade Upravi i Nadzornom odboru

Članovima Uprave i Nadzornog odbora tokom godine koja je završila 31. decembar 2018. isplaćene su sljedeće naknade:

	2018.	2017.
Bruto plate i ostala primanja	667	572
Naknade članovima Nadzornog odbora	150	142
Ostale naknade	46	65
	863	779

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

24. KOMISIONI POSLOVI

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (Ministarstvo finansija, Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica i Ministarstvo okoliša i turizma) namijenjenim za finansiranje projekata obnove i Federalnog zavoda za zapošljavanje, namijenjenim za finansiranje podsticaja zapošljavanju i održavanje zaposlenosti. Ta se sredstva drže odvojeno od ostalih Bančinih sredstava. Za te usluge Banka zaračunava i naplaćuje naknadu u skladu sa ugovorom zaključenim sa davaocem sredstava.

31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
-----------------------	-----------------------

PLASMANI

Plasirano po projektima:

Vodoopskrba i snabdijevanje gasom	40.827	43.031
Proizvodnja i prerada	41.469	42.435
Zdravstvo i obrazovanje	38.320	38.167
Poljoprivreda	36.355	36.307
Poticaj u zapošljavanju	11.658	12.053
Cestogradnja i transport	1.583	2.240
Šumarstvo	352	352
Mikro-kreditno finansiranje	-	-
Ostalo	<u>540</u>	<u>2.896</u>

Ukupno plasirano po projektima:

Potraživanja za obračunate kamate i naknade	<u>9.400</u>	<u>8.769</u>
Ukupno	<u>180.504</u>	<u>186.250</u>

IZVORI

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	167.191	171.712
Federalni zavod za zapošljavanje	11.658	12.053
Ostalo	<u>51</u>	<u>63</u>

Ukupno izvori:

Obaveze za obračunate kamate i naknade	<u>10.035</u>	<u>8.891</u>
Ukupno	<u>188.935</u>	<u>192.719</u>

**Tekuće obaveze po osnovu komisionih poslova
(napomene 11. i 21.)**

<u>8.431</u>	<u>6.469</u>
--------------	--------------

Banka ne snosi rizik po ovim plasmanima, a za svoje usluge ostvaruje naknadu.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Banka je osnovom svojih aktivnosti izložena različitim oblicima finansijskih rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti, tržišnom riziku i operativnom riziku. Tržišni rizik uključuje valutni (devizni) rizik, rizik kamatne stope, te druge oblike cjenovnog rizika.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim rizikom Banke.

Upravljanje rizikom vrše odjeli nadležni za pojedine rizike koji postoje u okviru Banke prema politikama koje je predložila Uprava, a usvojio Nadzorni odbor.

Proces upravljanja i kontrole rizicima se na vrijeme prilagođavaju promjenama u operativnom i tržišnom okruženju.

Ova napomena daje informacije o eksponiranosti Banke svakom od gore navedenih rizika te ciljeve, politike i procese Banke u svrhu mjerena i upravljanja rizikom, kao i upravljanja kapitalom Banke.

25.1 Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na rizik da će kontra strana prekršiti ugovorne obaveze, a što će rezultirati finansijskim gubitkom po Banku.

Kreditni rizik je daleko najvažnija kategorija rizika po Banku. Isti se analizira i prati na nivou pojedinačnog kredita i na nivou klijenta, kao i na nivou portfolija Banke.

Kako bi upravljala nivoom kreditnog rizika, Banka posluje sa kontra stranama dobre kreditne sposobnosti, te, ukoliko je moguće, dobija adekvatne instrumente osiguranja.

Izbor instrumenata osiguranja za obezbjeđenje potraživanja Banke zavisi od:

- Procjene kreditne sposobnosti zajmoprimeca;
- Procjene rizika projekta koji se finansira;
- Procjene vrijednosti ponuđenih kolateralata.

Banka, u cilju minimiziranja rizika u kreditnom poslovanju koristi Odluku o definisanju, procjeni i tretmanu kolateralata za osiguranje kredita i potencijalnih plasmana, te kao osiguranje za naplatu svojih potraživanja uzima jedan ili više slijedećih instrumenata:

- gotovina;
- garancije banaka i korporativne garancije;
- mjenice i bezuvjetne garancije, izdate od nadležnih organa definisanih Uredbom;
- hipoteka na nepokretnu imovinu;
- zalog na poslovnim sredstvima kao što su oprema, inventar i potraživanja.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Klasifikacija kreditnog rizika (internal rating)

Svaka izloženost koja se vrednuje po amortizacijskom trošku i po fer vrijednosti raspoređuje se u jednu od sljedećih kategorija:

Nivo kreditnog rizika	Izloženosti	Očekivani kreditni gubitak
Nivo kreditnog rizika 1 (engl. Performing)	Izloženosti sa niskim nivoom kreditnog rizika Kašnjenja manja ili jednaka 30 dana FBA klasifikacija manja ili jednaka B 5% Izloženost nije u statusu neizmirenja obaveza (engl. non default)	12-mjesečni ECL grupni metod obračuna
Nivo kreditnog rizika 2 (engl. Underperforming)	Izloženosti sa srednjim nivoom kreditnog rizika Kašnjenja veća od 30 dana i manja ili jednaka 90 dana FBA klasifikacija veća od B5% Značajna povećanja kreditnog rizika (povećanje PD parametra; pogoršanje finansijskih pokazatelja dužnika; nepoštivanje ugovornih odredbi; na listi izloženosti koje se posebno prate) Izloženost nije u statusu neizmirenja obaveza (engl. non default)	Cjeloživotni ECL grupni metod obračuna
Nivo kreditnog rizika 3 (engl. Non-performing)	Izloženosti sa visokim nivoom kreditnog rizika (engl. non-performing) Kašnjenja veća od 90 dana Umanjenje vrijednosti vrši se na individualnom nivou. Izloženost je u statusu neizmirenja obaveza (engl. Default)	Cjeloživotni ECL individualni metod obračuna
Otpis	Postoje dokazi da je dužnik u ozbiljnim finansijskim teškoćama i ne postoji realni izgled za ozdravljenje	Izloženost ili dio izloženosti se otpisuje

Politike umanjenja vrijednosti i rezervisanja (primjenjivo od 1. januara 2018. godine)

Počev od 1. januara 2018. godine, u skladu sa MSFI 9, Banka primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka (engl. Expected Credit Loss – ECL) na sve dužničke instrumente mjerene po amortizacijskom trošku ili po fer vrijednosti.

Umanjenja vrijednosti za pojedinačne rizike ili za rizik portfolija se procjenjuju za klijente iz svih segmenata i za sve vrste izloženosti.

Banka vrši segmentaciju (grupisanje) portfolija prema: vrsti klijenta (pravna lica, stanovništvo, finansijske institucije), nivou rizika (nivo kreditnog rizika 1, 2 ili 3) i metodi procjene rizika (grupno ili individualno).

Za izloženosti i klijente klasificirane u Nivo kreditnog rizika 1 (engl. Performing) primjenjuje se grupni metod procjene rizika i izračunava 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak (12-month ECL).

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Klasifikacija kreditnog rizika (interni rejting)(nastavak)

Politike umanjenja vrijednosti i rezerviranja (primjenjivo od 1. januara 2018. godine) (nastavak)

Za izloženosti i klijente klasificirane u Nivo kreditnog rizika 2 (engl. Underperforming) primjenjuje se grupni metod procjene rizika i izračunava cjeloživotni kreditni gubitak (engl. Lifetime ECL).

Za izloženosti i klijente klasificirane u Nivo kreditnog rizika 3 (engl. Non-performing – NPL) primjenjuje se individualni metod procjene rizika i izračunava cjeloživotni kreditni gubitak (engl. Lifetime ECL)

Definicija statusa neispunjavanja obaveza (default-a) i oporavka

Status neizmirivanja obaveza utvrđuje se na nivou klijenta i njegove ukupne izloženosti i za pravna lica i za stanovništvo.

Statue neizmirivanja obaveza identificira se ukoliko je ispunjen bilo koji od sljedećih uslova: klijent je u kašnjenju duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu; za reprogramirane/restrukturirane kredite u momentu priznavanja; kada se procijeni da je mala vjerovatnoća da će klijent (dužnik) u potpunosti izmiriti svoje obaveze, bez obzira na mogućnost namirenja iz kolateralata; kada je pokrenuta likvidacija ili stečaj klijenta.

Za oporavak klijenta utvrđen je tromjesečni period oporavka. Izuzetak su reprogramirani/restrukturirani krediti za koje je utvrđen šestomjesečni period oporavka, odnosno, ukoliko je ugovoren grace period, šest mjeseci nakon isteka grace perioda.

Proces procjene PD-a

PD predstavlja vjerovatnoću da će izloženost biti u statusu nezmirenja obaveza bilo u u narednih 12 mjeseci ili za sve vrijeme trajanja obaveze.

Za modeliranje PD-ja koristi se pristup temeljen na TTC (engl. Through-the-Cycle) migracijskim matricama za izloženosti u homogenim grupama klijenata.

Za navedene izloženosti, rizične homogene grupe se definirane na osnovu dana kašnjenja i statusa reprogramiranih/restrukturiranih izloženosti. Pri modeliranju PD-a koriste se podaci prikupljeni za prethodni petogodišnji period, i analizira se kretanje izloženosti sa kašnjanjem dužim od 90 dana u materijalno značajnim iznosima i reprogramiranih/restrukturiranih izloženosti.

Za izloženosti klasificirane u Nivo kreditnog rizika 2, odnosno izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, ali koji i dalje imaju redovno poslovanje, MSFI 9 zahtijeva obračun PD parametra za čitav vijek trajanja instrumenta.

Za izloženosti klasificirane u Nivo kreditnog rizika 1, koristi se dio PD parametra za 12 mjeseci, na osnovu 12 migracijskih matrica za svaku homogenu grupu.

Polazeći od vrijednosti PD-a na 12-mjesečnom nivou prema matricama migracije, računaju se kumulativna i uslovna vjerovatnoća PD parametra za ročnost do 5 godina, koje se koriste za izračun marginalnih vrijednosti PD parametra. Marginalna vrijednost cjeloživotnog PD parametra se pomjera za makroekonomsku vrijednosti očekivanih budućih gubitaka uzimajući u obzir kretanja BDP-a. Vrijednost cjeloživotnog PD-a ovisi o preostalom periodu do dospijeća pojedine izloženosti.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Klasifikacija kreditnog rizika (interni rejting)(nastavak)

Izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirivanja obaveza (EAD)

Izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirivanja obaveza (engl. Exposure at Default – EAD) računa se kao ukupan iznos kreditne izloženosti (bilansna i vanbilansna), uključujući i kamatu koju se očekuje naplatiti do kraja vijeka trajanja kredita, za koju je potrebno kreirati rezervisanja za kreditne gubitke i izračunava se na nivou klijenta.

Za izloženosti klasificirane u Nivo kreditnog rizika 1. i za dospjele izloženosti EAD je jednak trenutnoj izloženosti.

Za nedospjele izloženosti, cijeloživotni EAD se izračunava na osnovu otplatnog plana, uvažavajući iznose i periode dospjeća, a maksimalno do posljednjeg datuma dospjeća izloženosti.

Gubitak u trenutku nastanka statusa neizmirivanja obaveza (LGD)

Gubitak u trenutku nastanka statusa neizmirivanja obaveza (engl. Loss Given Default) procjenjuje se za sve izloženosti prema homogenim grupama, na osnovu transakcija nakon datuma nastanka statusa neizmirivanja obaveza klijenta (default-a) i izražava se u obliku procenta. Svaka izloženost diskontuje se na datum nastanka statusa neizmirivanja obaveza odgovarajućom diskontnom stopom.

Procjena i izračun LGD parametra vrši se na osnovu efektivne vrijednosti kolaterala koja pripada svakom pojedinačnom ugovoru i na osnovu stope oporavka (engl. Cure Rate – CR), na 12-mjesečnom nivou i/ili za čitav vijek trajanja instrumenta, ovisno da li se radi o nivou kreditnog rizika 1 ili 2.

Grupisanje finansijske imovine mjerene na grupnoj osnovi

Za potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezervisanja na grupnoj osnovi, na osnovu zajedničkih obilježja kreditnog rizika, izvršeno je formiranje homogenih grupa po vrsti klijenta:

- pravna lica
- stanovništvo
- finansijske institucije

Primjenom interne Metodologije umanjenja vrijednosti, izloženosti se u svakoj od navedenih homogenih grupa razvrstavaju prema nivou kreditnog rizika.

Kreditni rizik se procjenjuje na grupnom nivou za sve klijente i izloženosti klasificirane u nivo kreditnog rizika 1 i 2.

Za izloženosti klasificirane u nivo kreditnog rizika 1, očekivani kreditni gubitak mjeri se kao 12-mjesečni.

Za izloženosti klasificirane u nivo rizika 2 očekivani gubici se mjeri kao očekivani gubici za cijelo vrijeme trajanja izloženosti.

Grupisanje finansijske imovine mjerene na individualnoj osnovi

Za sve izloženosti koje nisu klasificirane u nivo kreditnog rizika 1 i 2, umanjenje vrijednosti, odnosno očekivani kreditni gubitak računa se na individualnoj osnovi, za cijelo vrijeme trajanja izloženosti, na nivou klijenta i padajućih pojedinačnih izloženosti.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Klasifikacija kreditnog rizika (interni rejting)(nastavak)

Grupisanje finansijske imovine mjerene na individualnom pristupu (nastavak)

Na individualnoj osnovi procjenjuju se sve izloženosti klijenta koji je stupio u status neizmirivanja obaveza.

U procjeni na individualnoj osnovi, Banka vrši odvojenu analizu očekivanih novčanih tokova, odnosno očekivani kreditni gubitak (ECL) predstavlja vjerovatnoćom ponderisanu procjenu kreditnog gubitka na bazi tri potencijalna scenarija, ponderisano vjerovatnoćom pojave svakog scenarija, te njihovim diskontovanjem na sadašnju vrijednost računa iznos umanjenja vrijednosti.

Banka koristi tri (3) najvjerovatnija scenarija procjene novčanih tokova čiji zbir vjerovatnoća mora biti = 1.

Individualna osnova podrazumijeva analizu očekivanih budućih novčanih tokova po posmatranom plasmanu te izračuna njihove sadašnje vrijednosti.

Metodologija za POCI

Banka kao POCI imovinu klasificira svaku pojedinačnu stavku imovine koja prilikom odobravanja ili kupovine nosi oznaku individualnog umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, koja ispunjava bilo koji od sljedećih kriterija:

- reprogramirani/restrukturirani pojedinačni kreditni ugovori u periodu od 12 mjeseci prije datuma primjene MSFI 9 pa nadalje
- pojedinačne izloženosti iz prethodne alineje koje se nisu oporavile u periodu oporavka definiranom za POCI imovinu
- novi plasmani klijentima koji u portfoliju Banke imaju plasmane sa individualnim umanjenjem vrijednosti (klasificirane u Fazu 3)
- stavke imovine kupljene uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% neto knjigovodstvene vrijednosti imovine.

Pri inicijalnom priznavanju, vrijednost POCI imovine računa se primjenom EKS usklađene za kreditni rizik.

Poboljšanje kreditnog rizika POCI imovine (Vraćanje u Fazu 2)

Stavke POCI imovine mogu biti vraćene u Fazu 2 (zbog oporavka kredita, odnosno poboljšanja kreditnog rizika).

Za prelazak POCI imovine u Fazu 2 utvrđen je dvanaestomjesečni period oporavka. POCI imovina (kredit) ostaje klasificirana kao POCI najmanje 12 mjeseci od momenta klasifikacije, odnosno, ukoliko je za POCI imovinu (kredit) u momentu priznavanja ugovoren grace period, najmanje 12 mjeseci nakon isteka grace perioda. Tek nakon navedenog perioda oporavka, POCI imovina (kredit) ukoliko nije u statusu neizmirenja obaveza po drugom osnovu može se klasificirati u Fazu 2.

POCI imovina (kredit) nikada ne može biti klasificirana u Fazu 1.

U slučaju da nakon oporavka i prelaska u Fazu 2 dođe do ponovnog nastanka statuse neizmirivanja obaveza izloženost se klasificira u Fazu 3.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Klasifikacija kreditnog rizika (interni rejting)(nastavak)

Metodologija za POCI (nastavak)

Računovodstveni model tretmana POCI imovine

POCI imovina se mjeri po amortiziranom trošku.

Pri početnom priznavanju očekivani kreditni gubici uključuju se u fer vrijednost POCI imovine, pa su ispravke vrijednosti jednake nuli.

Na datum izvještavanja Banka kao rezervacije za umanjenje vrijednosti za POCI imovinu priznaje samo kumulativne promjene očekivanih cjeloživotnih kreditnih gubitaka kroz bilans uspjeha (FVPL).

Povoljne promjene očekivanih kreditnih gubitaka (smanjenje) priznaju se kao prihod od umanjenja vrijednosti i u slučaju kada su očekivani kreditni gubici tokom čitavog vijeka trajanja manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su pri početnom priznavanju bili uključeni u procijenjene novčane tokove, a negativne promjene (povećanje) priznaju se kao trošak.

Značajno povećanje kreditnog rizika (Significant Increase of Credit Risk – SICR)

U svrhu utvrđivanja povećanog kreditnog rizika kontinuirano, a najmanje na godišnjem nivou prate se promjene rizika za sve klijente Banke. Prema Metodologiji, svi plasmani klijentu kod kojih je utvrđen povećan kreditni rizik na sljedeći izvještajni datum se klasificiraju u Fazu 2 na osnovu bilo kojeg od sljedećih kriterija:

- kašnjenje klijenta u plaćanju bilo koje značajne dospjele obaveze duže od 31 dan po MSFI brojaču dana, a kraće od 90 dana
- klijent je u finansijskim poteškoćama, ali nije u statusu neizmirivanja obaveza
- FBA klasifikacija je veća od B 5%

Pored navedenog, kriteriji za svrstavanje klijenta u Fazu 2 mogu biti i sljedeći:

- nepoštivanje ugovornih odredbi
- gubitak ključnih kupaca ili dobavljača
- poznate informacije o budućim događajima
- i sl.

Izlazak iz statusa povećanog kreditnog rizika uslovjen je nepostojanjem svih kriterija koji su svrstali klijenta u predmetni status po njegovom događaju, a provjera svih pokazatelja provodi se najmanje jednom godišnje, u okviru godišnjeg praćenja klijenta.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1. Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez uzimanja u obzir instrumenata osiguranja ili drugih povećanja vrijednosti

	Maksimalna kreditna izloženost			
	Neto izloženost	Potencijalne obaveze/garancije	Ukupno	Fer vrijednost kolateralna
31. decembar 2018.				
Gotovina i ekvivalenti gotovine	107.731	-	107.731	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.496	-	13.496	-
Dati krediti i potraživanja od komitenata	198.126	23.582	221.708	232.812
	319.353	23.582	342.935	232.812
31. decembar 2017.				
Gotovina i ekvivalenti gotovine	89.797	-	89.797	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.619	-	13.619	-
Dati krediti i potraživanja od komitenata	194.889	12.983	207.872	223.104
	298.305	12.983	311.288	223.104

Za bilansne pozicije, gore navedene izloženosti su bazirane na neto knjigovodstvenoj vrijednosti kako je prikazano u izvještaju o finansijskom položaju. Prethodna tabela predstavlja maksimalnu izloženost kreditnom riziku Banke na dan 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine, bez uzimanja u obzir instrumenata osiguranja ili drugih povećanja vrijednosti.

Procijenjena vrijednost imovine koja služi kao kolateral se određuje prema vrijednosti početne procjene od strane ovlaštenih procjenitelja/posrednika u prometu nekretninama u trenutku odobravanja kredita, umanjena za određeni fiksni postotak, ovisno o vrsti kolateralna i smanjena proporcionalno u onoj mjeri u kojoj kolateral također služi kao osiguranje za druge izloženosti kreditnom riziku. U cilju provjere adekvatnosti umanjenja vrijednosti, rade se ponovne procjene vrijednosti kolateralna u skladu sa principima i pravilima sistema upravljanja kolateralima, uzimajući u obzir odgovarajuću volatilnost vrijednosti kolateralala i vremena potrebnog za njegovu realizaciju, pod uticajima lokalnih i globalnih tržišnih uvjeta. Garancije i mjenice nemaju iskazanu vrijednost u gornjoj tablici iako se oni uobičajeno zahtijevaju kao instrument osiguranja.

Tokom godine, Banka u pozicijama nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke koje je stekla uzimanjem u posjed kolateralala koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju neizmirenja duga od strane dužnika. Ovakav proces sticanja uglavnom se odnosi na nekretnine, opremu i vozila. Stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Banke u trenutku kad se steknu uslovi za njen sticanje u skladu sa MSFI i lokalnim propisima. Politika Banke je da proda ovako stečenu imovinu, a tokom vremena posjedovanja ove imovine do trenutka prodaje trećim stranama, imovina može biti privremeno u upotrebi za operativne aktivnosti Banke ili za iznajmljivanje trećim stranama. Stečena imovina prikazana je u Napomeni 15.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

Restrukturirani krediti

Tokom godine, Banka je vršila restrukturiranje određenih kredita klijenata, sa ciljem postizanja bolje naplativosti. Restrukturniranje se uglavnom vrši nakon inicijalnog pogoršanja finansijskog stanja klijenta ili u svrhu sprečavanja daljnog pogoršanja istog. Gdje god je to moguće, pozicija Banke se unapređuje sticanjem dodatnih instrumenata osiguranja.

	31.decembar 2018.	31.decembar 2017.
Bruto restrukturirani krediti	37.393	39.542
Manje: umanjenje vrijednosti	<u>(13.089)</u>	<u>(9.188)</u>
	24.304	30.354

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika

Za potrebe kreditnog monitoringa i upravljanja kreditnim rizikom, Banka kreditni portfolio dijeli prema nivou kreditnog rizika, kako slijedi:

- Krediti sa niskim nivoom kreditnog rizika (prihodajući krediti) – krediti čija je vrijednost umanjena za 12 mjesечne očekivane gubitke, na grupnom nivou;
- Krediti sa srednjim nivoom kreditnog rizika (prihodajući krediti) – krediti čija je vrijednost umanjena za cjeloživotne očekivane gubitke, na grupnom nivou;
- Krediti sa visokim nivoom kreditnog rizika (neprihodajući krediti) - krediti čija je vrijednost umanjena za cjeloživotne očekivane gubitke, na individualnom nivou, koji uključuju i POCI imovinu

U 2017. godini portfolio je dijeljen na: a) Nedospjele kredite neumanjene vrijednosti (IBNR umanjenja), b) Dospjele kredite neumanjene vrijednosti (IBNR umanjenja) i c) Kredite umanjene vrijednosti .

Analiza kreditnog portfolija u skladu sa prethodno navedenim kategorijama navedena je u nastavku.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti (nastavak)

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika (nastavak)

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Banke		
Krediti sa visokim nivoom kreditnog rizika	1.488	1.534
Bruto izloženost	1.488	1.534
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.488)	(1.534)
Neto izloženost	-	-
 Pravna lica		
Krediti niskog nivoa rizika (prihodajući krediti)	150.930	142.648
Krediti srednjeg nivoa rizika (prihodajući krediti)	9.823	7.751
Krediti visokog nivoa kreditnog rizika (neprihodajući krediti)	47.789	69.577
Bruto izloženost	208.542	219.976
Manje: umanjenje vrijednosti	(29.658)	(29.852)
Neto izloženost	178.884	190.124
 Bruto izloženost - POCI	20.450	N/p
Manje: umanjenje vrijednosti	(5.328)	N/p
Neto izloženost	194.006	190.124
 Fizička lica		
Krediti niskog nivoa rizika (prihodajući krediti)	1.215	1.860
Krediti srednjeg nivoa rizika (prihodajući krediti)	139	41
Krediti visokog nivoa kreditnog rizika (neprihodajući krediti)	4.137	3.612
Bruto izloženost	5.491	5.513
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.371)	(748)
Neto izloženost	4.120	4.765
 Ukupno bruto izloženost	235.971	227.023
Umanjenje vrijednosti na bazi portfolija (12-mjesečni ECL)	(3.844)	(4.065)
Umanjenje vrijednosti na bazi portfolija (cjeloživotni ECL)	(1.425)	N/p
Pojedinačno umanjenje vrijednosti	(32.576)	(28.069)
 Neto izloženost	198.126	194.889

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti (nastavak)

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika (nastavak)

a) Krediti niskog nivoa kreditnog rizika

Kvalitet portfolija kredita klijentima koji imaju nizak nivo kreditnog rizika i čija je vrijednost na nivou portfolija umanjena za 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, može se procijeniti na osnovu internog sistema standardnog praćenja. Krediti klijenata se redovno prate i sistemski pregledavaju sa ciljem otkrivanja nepravilnosti ili znakova upozorenja. Isti su predmet stalnog monitoringa s ciljem preduzimanja pravovremenih akcija koje su usklađene sa poboljšanjem/pogoršanjem rizičnog profila klijenta.

Pregled bruto izloženosti kredita niskog nivoa kreditnog rizika prema vrsti korisnika kredita je kako slijedi:

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2018.				
Bruto izloženost	-	150.930	1.215	152.145
Umanjenje vrijednosti	-	(3.780)	(64)	(3.844)
Neto	-	147.150	1.151	148.301
<i>Stopa umanjenja</i>	-	3%	5%	3%
<i>Udio izloženosti u ukupnim kreditima</i>	-	72%	22%	64%

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2017.				
Bruto izloženost (nedospjeli krediti)	-	142.648	1.860	144.508
Umanjenje vrijednosti (IBNR)	-	(3.697)	(61)	(3.758)
Neto	-	138.951	1.799	140.750
<i>Stopa umanjenja</i>	-	3%	3%	3%
<i>Udio izloženosti u ukupnim kreditima</i>	-	65%	34%	64%

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
 (Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti (nastavak)

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika (nastavak)

b) Krediti srednjeg nivoa kreditnog rizika

Za kredite i potraživanja od klijenata, s kašnjenjem između 31 i 90 dana, odnosno kredite srednjeg nivoa kreditnog rizika, bruto izloženost se umanjuje na nivou portfolija, ali za cijeloživotni očekivani kreditni gubitak. Bruto iznos kredita i potraživanja od klijenata kojima je dodijeljen srednji nivo kreditnog rizika su kako slijedi:

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2018.				
Bruto izloženost	-	9.823	139	9.962
Umanjenje vrijednosti	-	(1.401)	(24)	(1.425)
Neto	-	8.422	115	8.537
<i>Stopa umanjenja</i>	-	14%	17%	14%
<i>Udio izloženosti u ukupnim kreditima</i>	-	5%	3%	4%
	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2017.				
Bruto izloženost (dospjeli krediti neumanjene vrijednosti)	-	7.751	41	7.792
Umanjenje vrijednosti (IBNR)	-	(306)	(1)	(307)
Neto	-	7.445	40	7.485
<i>Stopa umanjenja</i>	-	4%	2%	4%
<i>Udio izloženosti u ukupnim kreditima</i>	-	4%	1%	3%

c) Krediti visokog nivoa kreditnog rizika

Podjela bruto i neto kredita datih klijentima čija je vrijednost umanjena za cijeloživotni očekivani kreditni gubitak na individualnom nivou, zajedno sa procijenjenom vrijednosti kolaterala koji se drže kao osiguranje Banke (pričekana do maksimalne vrijednosti izloženosti na koju se odnose), dati su kako slijedi:

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	POCI	Ukupno
31. decembar 2018.					
Bruto izloženost	1.488	47.789	4.137	20.450	73.864
Umanjenje vrijednosti	(1.488)	(24.477)	(1.283)	(5.328)	(32.576)
Neto	-	23.312	2.854	15.122	41.288
<i>Stopa umanjenja</i>	100%	51%	31%	26%	44%
<i>Udio izloženosti u ukupnim kreditima</i>	100%	23%	75%	100%	31%

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
 Napomene uz finansijske izvještaje
 za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti (nastavak)

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika (nastavak)

c) Krediti visokog nivoa kreditnog rizika (nastavak)

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
Procijenjena vrijednost kolateralala na 31. decembar 2018.				
Depoziti	-	-	-	-
Hipoteke		194.221	19.584	213.805
Ukupno	-	194.221	19.584	213.805

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2017.				
Bruto izloženost	1.534	69.577	3.612	74.723
Umanjenje vrijednosti	(1.534)	(25.849)	(686)	(28.069)
Neto	-	43.728	2.926	46.654

Stopa umanjenja	100%	37%	19%	38%
Udio izloženosti u ukupnim kreditima	100%	32%	66%	33%

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
Procijenjena vrijednost kolateralala na 31. decembar 2017.				
Depoziti	-	925	-	925
Hipoteke	-	161.221	9.601	170.822
Ukupno	-	162.146	9.601	171.747

Analiza po danima kašnjenja

Krediti klijentima Banke (u bruto i neto iznosu) po danima kašnjenja prikazani su u tabeli ispod:

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2018.				
Bez kašnjenja	-	155.881	1.202	157.083
Kasnji između 1 i 90 dana	-	34.896	807	35.703
Kasni preko 90 dana	1.488	38.215	3.482	43.185
Ukupno bruto krediti i potraživanja	1.488	228.992	5.491	235.971
Umanjenje vrijednosti (Faza 1 / Faza 2)	-	(5.181)	(88)	(5.269)
Umanjenje vrijednosti (Faza 3)	(1.488)	(29.805)	(1.283)	(32.576)
Umanjenje vrijednosti	(1.488)	(34.986)	(1.371)	(37.845)
Neto krediti i potraživanja	-	194.006	4.120	198.126

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.1 Kreditni rizik (nastavak)

25.1.1 Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti (nastavak)

Podjela kredita prema nivou kreditnog rizika (nastavak)

c) Krediti visokog nivoa kreditnog rizika (nastavak)

	Banke	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
31. decembar 2017.				
Bez kašnjenja		132.769	1.539	134.308
Kasni između 1. i 90 dana		46.623	3.437	50.060
Kasni preko 90 dana	1.534	40.584	537	42.655
Ukupno bruto krediti i potraživanja	1.534	219.976	5.513	227.023
Grupno umanjenje vrijednosti	-	(4.003)	(62)	(4.065)
Individualno umanjenje vrijednosti	(1.534)	(25.849)	(686)	(28.069)
Umanjenje vrijednosti	(1.534)	(29.852)	(748)	(32.134)
Neto krediti i potraživanja	-	190.124	4.765	194.889

25.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje u finansiranju aktivnosti Banke i u upravljanju pozicijama. Tretirajući rizik likvidnosti Banka konsoliduje svoje operacije u skladu sa relevantnim odlukama i internim politikama usmjerenim na održavanje rezervi likvidnosti, harmonizaciju sredstava i obaveza sa indikatorima i limitima likvidnosti.

Banka ima ograničen pristup izvorima finansiranja. Sredstva se prikupljaju putem ograničenog broja instrumenata uključujući različite vrste depozita Vlade FBiH i Federalnog zavoda za zapošljavanje, depozite pravnih lica, uzete kredite i vlasnički kapital. To ograničava fleksibilnost finansiranja i predstavlja ovisnost o uplatama depozita i kapitala od strane Vlade FBiH.

Banka nastoji održavati ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti korištenjem obaveza različitih dospijeća. Banka kontinuirano procjenjuje rizik likvidnosti identificirajući i prateći promjene u finansiranju koje su potrebne za dostizanje poslovnih ciljeva. Nadalje, Banka drži portfolio likvidne imovine kao dio svoje strategije upravljanja rizikom likvidnosti.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostale ugovorne ročnosti Bančine imovine i obaveza:

Na dan 31. decembra 2018.	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Imovina						
Gotovina i ekvivalenti gotovine	107.731	-	-	-	-	107.731
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.496	-	-	-	-	13.496
Dati krediti i potraživanja od komitenata	11.653	6.354	30.933	114.703	34.483	198.126
Ostala imovina	85	-	1.113	-	-	1.198
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	4.487	4.487
Ukupno aktiva	132.965	6.354	32.046	114.703	38.970	325.038
Obaveze i kapital						
Tekući računi i depoziti komitenata	62.043	-	-	31.442	48.631	142.116
Obaveze po kreditima Rezervisanja za obaveze i troškove	-	213	279	1.114	260	1.866
Ostale obaveze	534	-	165	2.043	373	3.115
Vlasnički kapital i rezerve	8.706	-	97	133	93	9.029
Ukupno obaveze i kapital	71.283	213	541	34.732	218.269	325.038
Neusklađenost ročne strukture	61.682	6.141	31.505	79.971	(179.299)	-

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31. decembra 2017.						
Imovina						
Gotovina i ekvivalenti gotovine	89.797	-	-	-	-	89.797
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.619	-	-	-	-	13.619
Dati krediti i potraživanja od komitenata	13.397	8.114	29.729	115.922	27.727	194.889
Ostala imovina	430	1	3	94	-	528
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	4.764	4.764
Ukupno aktiva	117.243	8.115	29.732	116.016	32.491	303.597
Obaveze i kapital						
Tekući računi i depoziti komitenata	48.742	-	-	26.420	41.621	116.783
Obaveze po kreditima	-	204	269	1.483	326	2.282
Rezervisanja za obaveze i troškove	176	44	188	326	336	1.070
Ostale obaveze	7.034	1	127	212	44	7.418
Vlasnički kapital i rezerve	-	-	-	-	176.044	176.044
Ukupno obaveze i kapital	55.952	249	584	28.441	218.371	303.597
Neusklađenost ročne strukture	61.291	7.866	29.148	87.575	(185.880)	-

25.3 Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnom riziku koji predstavlja rizik da će dolaziti do promjena fer vrijednosti budućih novčanih tokova finansijskog sredstva uslijed promjena cijena na tržištu. Tržišni rizik proizlazi iz otvorenih pozicija u kamatnoj stopi, valuti i kapitalnim proizvodima, koji su sví izloženi općim i specifičnim tržišnim kretanjima i promjenama u nivou proizvoljnosti tržišnih stopa i cijena kao što su kamatne stope, kurs stranih valuta i cijene kapitala.

Uprava postavlja ograničenja i daje upute za praćenje i umanjivanje tržišnog rizika, koje redovno nadgleda.

25.3.1 Devizni rizik

Izloženost deviznom riziku proizlazi iz kreditnih, depozitnih i aktivnosti trgovanja i kontroliše se dnevno, prema zakonskim i interno utvrđenim limitima po pojedinim valutama, te u ukupnom iznosu za sva sredstva i obaveze denominirane u stranim valutama ili vezane za stranu valutu.

Dnevno upravljanje deviznom pozicijom Banke, temeljem zakonske regulative i internih pravila je odgovornost Sektora za upravljanje sredstvima Banke.

U cilju učinkovitog upravljanja deviznim rizikom Banka prati ekonomske i druge poslovne promjene u okruženju, radi predviđanja mogućih promjena u aktivnostima vezanim uz strane valute, kursevima i riziku stranih valuta.

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.3 Tržišni rizik (nastavak)

25.3.1 Devizni rizik (nastavak)

U dolje prikazanim tabelama prikazana je izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine. U tabelu je uključena aktiva i pasiva Banke po iskazanoj vrijednosti, kategorisana po valutama.

31. decembar 2018.

	KM	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno
Imovina					
Gotovina i ekvivalenti gotovine	95.656	10.936	1.139	-	107.731
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.496	-	-	-	13.496
Dati krediti i potraživanja od komitenata	198.108	-	18	-	198.126
Ostala imovina	1.197	1	-	-	1.198
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	4.487	-	-	-	4.487
Ukupno imovina	312.944	10.937	1.157	-	325.038
Obaveze i kapital					
Tekući računi i depoziti komitenata	141.499	568	49	-	142.116
Obaveze po kreditima	-	585	1.281	-	1.866
Rezervisanja za obaveze i troškove	3.115	-	-	-	3.115
Ostale obaveze	9.028	1	-	-	9.029
Vlasnički kapital i rezerve	168.912	-	-	-	168.912
Ukupno obaveze i kapital	322.554	1.154	1.330	-	325.038
Neto devizna pozicija	(9.610)	9.783	(173)	-	-

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.3 Tržišni rizik (nastavak)

25.3.1 Devizni rizik (nastavak)

31. decembra 2017.

	KM	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno
Imovina					
Gotovina i ekvivalenti gotovine	76.331	11.685	1.781	-	89.797
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.619	-	-	-	13.619
Dati krediti i potraživanja od komitenata	194.870	-	19	-	194.889
Ostala imovina	527	1	-	-	528
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	4.764	-	-	-	4.764
Ukupno imovina	290.111	11.686	1.800	-	303.597
Obaveze i kapital					
Tekući računi i depoziti komitenata	116.304	233	246	-	116.783
Obaveze po kreditima	-	651	1.631	-	2.282
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.070	-	-	-	1.070
Ostale obaveze	7.414	4	-	-	7.418
Vlasnički kapital i rezerve	176.044	-	-	-	176.044
Ukupno obaveze i kapital	300.832	888	1.877	-	303.597
Neto devizna pozicija	(10.721)	10.798	(77)	-	-

Analiza osjetljivosti strane valute

Banka je uglavnom izložena riziku po valutama EUR i USD. Budući da je KM fiksno vezana za EUR, Banka nije izložena promjenama kursa EUR.

Sljedeća tabela detaljno prikazuje osjetljivost Banke na 10%-tно povećanje i smanjenje u poređenju sa USD. 10% je stopa osjetljivosti koja se koristi pri internom izvještavanju ključnom osoblju Uprave o riziku strane valute i predstavlja procjenu Uprave o razumno mogućim promjenama kurseva stranih valuta. Analiza se vrši samo za potraživanja i obaveze nominirane u stranoj valuti i predstavlja usklađenje njihove vrijednosti na kraju perioda za promjenu kursa od 10%. Analiza osjetljivosti uključuje eksterne zajmove koji su denominirani u valuti različitoj od valute zajmodavca ili zajmoprimeca. Pozitivan iznos ukazuje na povećanje dobiti ili kapitala kada KM u odnosu na USD jača za 10%. Za 10% slabljenja KM u odnosu na USD, efekat bi bio isti, ali u negativnom iznosu, kako je prikazano niže.

	USD Efekat	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Gubitak	(17)	(8)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)**25.3 Tržišni rizik (nastavak)****25.3.2. Kamatni rizik**

Poslovanje Banke je pod uticajem rizika promjene kamatnih stopa, u onoj mjeri u kojoj kamatonosna aktiva i obaveze dospijevaju ili im se mijenjaju kamatne stope u različitim trenucima ili u različitim iznosima.

Većina datih kredita pravnim licima i stanovništvu su inicijalno ugovoreni sa fiksnom kamatnom stopom. Ovi finansijski instrumenti se klasificiraju kao instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom, a ostali kao instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom. Banka ne plaća kamatu na primljene depozite, izuzev za dio garantnog depozita Vlade FBiH od 5.000 hiljada KM (1% na godišnjem nivou). Odluke o utvrđivanju i izmjenama kamatnih stopa donosi Nadzorni odbor na prijedlog Uprave.

Kamatna osjetljivost imovine i obaveza

Dolje prikazana tablica daje kratak prikaz izloženosti Banke kamatnom riziku na kraju godine. Sredstva i obaveze Banke prikazani su u tabeli po knjigovodstvenoj vrijednosti i kategorisani su prema ranijim ugovorenim datumima dospjeća. Imovina i obaveze na koje se ne primjenjuju kamatne stope svrstani su u kategoriju „Beskamatno“.

Na dan 31. decembra 2018.	Beskamatno	Manje od 1 mjeseca	Od 3 mjeseca			Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno	Po fiksnoj kamatnoj stopi	Efektivna kamatna stopa
			Od 1 mjeseca	do 1 godina	do 5 godine					
Aktiva										
Gotovina i ekvivalenti gotovine	107.731	-	-	-	-	-	-	107.731	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.496	-	-	-	-	-	-	13.496	-	-
Dati krediti i potraživanja od komitenata	-	11.653	6.354	30.933	114.703	34.483	198.126	197.884	3,87%	
Ostala imovina	1.198	-	-	-	-	-	-	1.198	-	-
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	4.487	-	-	-	-	-	-	4.487	-	-
Ukupno aktiva	126.912	11.653	6.354	30.933	114.703	34.483	325.038	197.884		
Obaveze i kapital										
Tekući računi i depoziti komitenata	132.116	-	-	-	-	-	10.000	142.116	10.000	1,00%
Uzeti krediti	585	-	213	214	854	-	-	1.866	1.281	2,00%
Rezerve za obaveze i troškove	3.115	-	-	-	-	-	-	3.115	-	-
Ostale obaveze	9.029	-	-	-	-	-	-	9.029	-	-
Vlasnički kapital i rezerve	168.912	-	-	-	-	-	-	168.912	-	-
Ukupno obaveze i kapital	313.757	-	213	214	854	10.000	325.038	11.281		
Kamatni rizik	-	11.653	6.141	30.719	113.849	24.483	-	186.603		

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.3 Tržišni rizik (nastavak)

25.3.2. Kamatni rizik (nastavak)

Kamatna osjetljivost imovine i obaveza (nastavak)

Na dan 31. decembar 2017.	Beskamatno	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 1 godine			Ukupno	Fiksna kamatna stopa	Efektivna kamatna stopa
				Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina				
Aktiva									
Gotovina i ekvivalenti gotovine	89.797	-	-	-	-	-	89.797	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke	13.619	-	-	-	-	-	13.619	-	-
Dati krediti i potraživanja od komitenata	-	13.397	8.114	29.729	115.922	27.727	194.889	194.263	4,31%
Ostala imovina	528	-	-	-	-	-	528	-	-
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	4.764	-	-	-	-	-	4.764	-	-
Ukupno aktiva	108.708	13.397	8.114	29.729	115.922	27.727	303.597	194.263	
Obaveze i kapital									
Tekući računi i depoziti komitenata	111.783	-	-	-	-	5.000	116.783	5.000	1,00%
Uzeti krediti	651	-	204	204	1.223	-	2.282	1.631	2,00%
Reserve za obaveze i troškove	1.070	-	-	-	-	-	1.070	-	-
Ostale obaveze	7.418	-	-	-	-	-	7.418	-	-
Vlasnički kapital i rezerve	176.044	-	-	-	-	-	176.044	-	-
Ukupno obaveze i kapital	296.966	-	204	204	1.223	5.000	303.597	6.631	
Kamatni rizik	-	13.397	7.910	29.525	114.699	22.727	-	187.632	

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.4. Procjena fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između obaviještenih i voljnih stranaka u uobičajenim tržišnim uslovima. Gdje su informacije dostupne, fer vrijednosti se zasnivaju na tržišnim cijenama. Međutim, za značajan dio finansijskih instrumenata Banke ne postoje lako dostupne tržišne cijene. U uslovima kada tržišne cijene nisu lako dostupne, fer vrijednost se procjenjuje korištenjem modela diskontovanih novčanih tokova ili ostalim prikladnim tehnikama određivanja cijena. Promjene u pripadajućim pretpostavkama, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utiču na procjene. Zato se izračunate fer tržišne procjene možda ne mogu realizirati pri prodaji finansijskih instrumenata u tekućem periodu, posebno uzimajući u obzir uticaj globalne finansijske krize i nedostatka likvidnog tržišta u Bosni i Hercegovini.

Gotovina i ekvivalenti gotovine

Za neto knjigovodstvene vrijednosti gotovine i stanja na računima kod banaka se općenito smatra da su približne njihovim fer vrijednostima.

Krediti komitentima

S obzirom na specifičnost Banke, veliki iznos ukupnog kreditnog portfolija nosi fiksnu kamatnu stopu i dugoročni datum dospijeća, te kamatnu stopu ispod tržišnih kamatnih stopa što odražava razvojnu komponentu same Banke. Budući da Banka nema komercijalnu orientaciju niti zadane ciljeve koji su rijetko za druge tržišne učesnike, nije bilo praktično izračunati fer vrijednost ovih kredita, niti bi navedene informacije imale posebnu dodatnu vrijednost, uzimajući u obzir iznad navedene specifičnosti.

Depoziti komitenata

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju definirano dospijeće, fer vrijednost je iznos plativ po viđenju na dan bilansa stanja. Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnim dospijećem temelji se na diskontiranim novčanim tokovima prema trenutno važećim kamatnim stopama za depozite sličnog preostalog dospijeća. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita sa fiksnim dospijećem.

Uzeti krediti

Uzeti krediti banke su beskamatni ili nose nisku fiksnu kamatnu stopu. Fer vrijednost uzetih kredita sa fiksnom kamatnom stopom određuje se analizom diskontovanih budućih novčanih tokova, koristeći kamatnu stopu koja se trenutno nudi za kredite sa sličnim uslovima i dužnicima sa sličnim kreditnim bonitetom. Nije praktično izračunati fer vrijednost uzetih kredita.

25.5. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke pri upravljanju kapitalom, koji je širi koncept od „dioničkog kapitala“ iz izvještaja o finansijskom položaju, jesu:

- Biti u skladu sa kapitalnim uslovima koje su postavili regulatori bankarskog tržišta u domaćem okruženju;
- Održati jaku kapitalnu osnovu u cilju razvoja poslovanja.

Uprava Banke redovno nadgleda adekvatnost kapitala i korištenje regulatornog kapitala na osnovu odgovarajućih tehnika koje se baziraju na propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine

Napomene uz finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.5. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine bila usklađena sa svim regulatornim zahtjevima vezanim za kapital te je u skladu s lokalnom regulativom ostvarila stopu adekvatnosti kapitala u iznosu od 91,8% (31. decembra 2017.: 98,7%).

Regulatorni kapital Banke za praćenje adekvatnosti, prema metodologiji Agencije se sastoji od:

- redovnog osnovnog kapitala - dionički kapital (netiran za bilo koji knjigovodstveni iznos trezorskih dionica), dionička premija, zadržana dobit, akumulirana ostala sveobuhvatna dobit, ostale rezerve, rezerve za opće bankarske rizike, nakon regulatornih usklađenja (za nematerijalnu imovinu i nepokriveni gubitak iz prethodnih godina);
- dopunskog kapitala banke - opće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke.

Rizikom ponderisana imovina se mjeri pomoću hijerarhije četiri utega razvrstanih prema prirodi - i odražava procjenu kreditnih, tržišnih i drugih rizika povezanih sa istim - svaka imovina s drugom stranom, uzimajući u obzir sav podobni kolateral ili garancije. Sličan tretman je usvojen za vanbilansne izloženosti, s određenim prilagodbama kako bi se odrazila nestabilnost potencijalnih gubitaka.

Tabela u nastavku prikazuje strukturu regulatornog kapitala i pokazatelja kapitalne adekvatnosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, u skladu sa lokalnim regulativama (informacija o riziku ponderisanoj imovini nije revidirana), uzeta iz obračuna podnesenog Agenciji za periode koji tada završavaju:

	2018. '000 KM	2017. '000 KM
Osnovni kapital		
Dionički kapital	163.615	163.615
Rezerve	1.587	1.458
Nematerijalna imovina	(168)	(140)
Nepokriveni gubitak – MSFI 9	<u>(7.639)</u>	-
Ukupno osnovni kapital	157.395	164.933
Dopunski kapital		
Opće rezerve – u skladu sa propisima Agencije	1.940	1.314
Revidirana dobit za godinu	<u>-</u>	-
Ukupno dopunski kapital	1.940	1.314
Usklada za nedostajuće regulatorne rezerve	<u>(2.339)</u>	3.925)
Neto kapital	156.996	162.322
Rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano) *	156.435	149.434
Ostala ponderisana aktiva (nerevidirano) *	<u>14.494</u>	14.986
Ukupna ponderisana rizična aktiva	170.929	164.420
Stopa adekvatnosti kapitala (%)	91,8%	98,7%

* Iznosi ponderisane rizične aktive u prethodnoj tabeli su obračunati u skladu sa regulativama Agencije za bankarstvo.

Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2018.
(*Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, ako nije drugačije naznačeno*)

25. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

25.5. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U skladu sa propisima Agencije, Odlukom izračunavanju kapitala banke („Službene novine Federacije BiH“ broj 81/17), revidirana dobit perioda se uključuje u izračun regulatornog kapitala od dana kad su revidirani finansijski izvještaji izdati i odobreni od strane organa upravljanja Banke. U skladu sa regulatornim zahtjevima važećim na dan izdavanja izvještaja sa 31. decembrom 2018. godine, dobit perioda bi bila uključena u izračun regulatornog kapitala ukoliko bi revidirani finansijski izvještaji bili odobreni i usvojeni od strane Skupštine Banke prije predaje izvještaja Agenciji za bankarstvo. U gore navedenom izračunu, dobit za 2018. godinu nije uključena u izračun adekvatnosti kapitala na dan 31. decembra 2018. godine, jer ista nije revidirana niti usvojena od strane organa upravljanja Banke.

26. ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Ove finansijske izvještaje odobrila je Uprava dana 16. aprila 2019. godine.

Potpisao za i u ime Uprave:

Salko Selman
Predsjednik Uprave

